

2018

Behoeftteonderzoek Almere (digitale) informatievoorziening meldcode

Geweld stopt
niet vanzelf.

Hieke Kapsenberg & Gijs Roelofsen

GGD Flevoland

8-8-2018

Inhoudsopgave

HOOFDSTUK 1	MANAGEMENTSAMENVATTING.....	2
HOOFDSTUK 2	ONDERZOEKSOPZET	5
2.1	Inleiding	5
2.2	Vraagstelling	5
2.3	Onderzoekspopulatie.....	6
2.4	Onderzoeksopzet.....	7
	Deskresearch.....	7
	Fieldresearch	8
2.5	Generaliseerbaarheid en bruikbaarheid	9
HOOFDSTUK 3	RESULTATEN	10
	Deskresearch	10
3.1	De Wet Verplichte Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling.....	10
3.2	Landelijke context.....	12
3.3	Relevante landelijke onderzoeksrapporten	14
3.4	Beleidsontwikkelingen Almere	16
3.5	Landelijke (digitale) informatievoorziening	17
3.6	Almeerse (digitale) informatievoorziening	19
3.7	Best practices	21
	Fieldresearch	22
3.8	Resultaten digitale enquête	22
3.9	Resultaten interviews.....	27
HOOFDSTUK 4	CONCLUSIES & AANBEVELINGEN.....	29
4.1	Conclusies	29
4.2	Aanbevelingen.....	31
Bijlagen	34
	Bijlage A: Definitie Veilig Thuis.....	34
	Bijlage B: Vragenlijst formeel netwerk.....	35
	Bijlage C: Antwoorden vragenlijst formeel netwerk	42
	Bijlage D: Vragenlijst informeel netwerk.....	48
	Bijlage E: Antwoorden vragenlijst informeel netwerk	54
	Bijlage F: Lijst van geïnterviewden	59
	Bijlage G: Opzet (groeps)interview formele netwerk	60
	Bijlage H: Opzet (groeps)interview informeel netwerk.....	61

HOOFDSTUK 1 MANAGEMENTSAMENVATTING

Inleiding

In Almere en Flevoland is de aanpak van kindermishandeling en huiselijk geweld een belangrijk thema. De afgelopen jaren is er veel gewijzigd op het gebied van de aanpak van en informatievoorziening over, kindermishandeling, huiselijk geweld en de meldcode. Binnen de gemeente Almere en de provincie Flevoland zijn de afgelopen jaren ondersteuningsinstrumenten ontwikkeld, maar de investering daarin is achtergebleven. Een optimale informatievoorziening draagt bij aan het adequaat omgaan met vermoedens en signalen van kindermishandeling en huiselijk geweld. Niet alleen professionals binnen het formele netwerk hebben hierin een rol, maar ook vrijwilligers binnen de informele netwerken in Almere.

De gemeente Almere wil graag een bijdrage leveren aan betere preventie en informatievoorziening ten bate van zowel het formele als informele netwerk. In deze rapportage worden de bevindingen beschreven van het onderzoek naar de behoefte aan (digitale) informatievoorziening van professionals en vrijwilligers binnen de sectoren die verplicht zijn met de meldcode te werken en organisaties die hiertoe niet verplicht zijn. Doel van het onderzoek is te achterhalen in hoeverre de (digitale) informatievoorziening aansluit bij de behoefte en daar waar aanpassingen en verbeteringen gewenst zijn aanbevelingen hiervoor te formuleren.

Onderzoeksopzet

De doelgroep waarop het onderzoek zich richt is een omvangrijke: alle professionals en vrijwilligers uit het formele en informele veld actief in Almere. Om een optimale respons te verkrijgen zijn contacten gelegd met bestuurders en leidinggevendenden van verschillende organisaties om medewerking te vragen. Dit heeft geresulteerd in een voldoende hoge respons dat de bevindingen bruikbaar zijn voor de opdrachtgever.

Het onderzoek bestaat uit de volgende onderdelen:

- via deskresearch zijn gegevens verzameld om bestaande landelijke en regionale informatievoorziening in kaart te brengen, alsmede een inkijk te geven in huidige beleidsontwikkeling betreffende de aanpak van kindermishandeling en huiselijk geweld;
- via fieldresearch zijn data over de behoefte aan informatievoorziening opgehaald bij professionals en vrijwilligers uit de doelgroep.

In het veldonderzoek is gebruik gemaakt van een online vragenlijst die aan organisaties uit alle sectoren is verstuurd. In dit kwantitatief onderzoek hebben de respondenten de enquête anoniem ingevuld. Vervolgens zijn in een verdiepend kwalitatief onderzoek interviews gehouden met experts uit het veld. In een individueel- of groepsgesprek zijn persoonlijke bevindingen rond de informatievoorziening naar voren gebracht.

Conclusies en aanbevelingen

Uit het onderzoek komt naar voren dat binnen het formele veld vooral digitale informatiebronnen gebruikt worden, zoals websites en het eigen intranet. Daarnaast is intercollegiale consultatie een belangrijke vorm van informatievoorziening. In het bijzonder de aandachtsfunctionaris speelt in toenemende mate een belangrijke rol in de informatieverstrekking binnen organisaties. Bij het informele netwerk informeert meer dan de helft van de respondenten zich via de leidinggevende, het bestuur of bij een aandachtsfunctionaris. Bij vrijwilligersorganisaties wordt informatie ook via intranet geraadpleegd.

Binnen het informele netwerk bleek het thema minder te leven, maar niet minder belangrijk geacht. Meer voorlichting zou volgens respondenten hierin helpend kunnen zijn.

Uit het onderzoek blijkt dat de informatie over wat de meldcode is en uit welke stappen die bestaat, als voldoende wordt bestempeld. Er is wel behoefte aan meer achtergrond informatie over thema's die een rol spelen in het omgaan met signaleren en handelen. Het gaat dan met name om vaardigheden zoals gespreksvoering, maar ook om zaken als informatie delen, privacy en omgaan met de vertrouwensrelatie tussen professionals en cliënt/patiënt. Handelingsverlegenheid wordt veel genoemd als knelpunt om actie te ondernemen bij vermoedens van geweld.

Ondersteunende toolkits zijn weinig bekend, zowel binnen het formele als informele netwerk. Respondenten geven aan dat er wel behoefte is aan ondersteunende hulpmiddelen. Deze zouden op de eigen werksituatie van toepassing moeten zijn.

ZorgOog is niet breed bekend als informatiebron over het onderwerp. Respondenten die de site bekeken waardeerden het regionale karakter en de goed toegankelijke achterliggende informatie, mits up-to-date.

De verwijsindex ESAR bleek nauwelijks bekend of niet gebruikt bij gebrek aan ervaren meerwaarde.

Vergelijkbaar met landelijk onderzoek komt ook hier naar voren dat als vermoedens van mishandeling gesignaleerd worden, de opvolging nogal eens achterwege blijft. Belemmeringen die genoemd worden zijn de inschatting van de veiligheid van het kind, de vertrouwensrelatie en het ontbreken van vaardigheden in gespreksvoering. Er is behoefte aan scholing rond deze onderwerpen, waarbij oefenen met praktijksituaties als meerwaarde wordt gezien. De terugkoppeling over meldingen door Veilig Thuis en de ondersteuning van professionals bij de toepassing van de stappen van de meldcode, komen ook als aandachtspunt naar voren.

Rondom het onderwerp ouderenmishandeling en ontspoorde mantelzorg werd door betrokken respondenten aangegeven dat het een onderbelicht onderwerp is en dat er behoefte is aan meer informatie en handreikingen op bestaande websites.

Tijdens de interviews werd door de meeste respondenten nadrukkelijk aandacht gevraagd voor de samenwerking in de keten. Signaleren en handelen zou verbeterd kunnen worden door verheldering van de rol en taken van Veilig Thuis en Samen Veilig. Er werd ook behoefte geuit aan duidelijkheid over de rol en expertise van de wijkteams. Wat men graag ziet is een verbetering in de (telefonische) bereikbaarheid van zowel het wijkteam als Veilig Thuis.

Aanbevelingen

1. Houd de aandacht voor het thema vooral levend door structureel informatie te verstrekken. Dit zou bijvoorbeeld een digitale nieuwsbrief kunnen zijn die vanuit de gemeente met enige regelmaat naar alle aandachtfunctionarissen gestuurd wordt.
2. Investering in een goede up to date gehouden lokale/regionale website met stroomschema, sociale kaart, nieuws en ontwikkelingen. Om zodoende beter te borgen dat alle informatie bij elkaar staat en goed toegankelijk is. Waar zowel professionals die verplicht werken met de meldcode als vrijwilligers de informatie kunnen vinden. Korte tekst met doorklikmogelijkheid om alles snel te kunnen vinden draagt hieraan bij. Maak per beroepsgroep helder wat de rollen en taken zijn in de stappen van de meldcode. Zorg ervoor dat de informatie per onderwerp te vinden is, zoals kindermishandeling, ouderenmishandeling, enzovoort. Heb ook oog voor situatiebeschrijvingen en filmpjes over casussen. Benut hiervoor de genoemde best practices en landelijke websites voor inspiratie.
3. Investeer vervolgens in een goede bekendheid van de website. Zowel onder professionals als vrijwilligers. Hiervoor zou ook goed de aansluiting gezocht kunnen worden met bestaande online lokale/regionale vindplekken zoals Mantelzorgplein, Almerekracht, de Blijf Groep, Crisiswijzer Flevoland, e.d.

4. Ontwikkel een beknopte en overzichtelijke lokale/regionale digitale toolkit met informatie over thema's als omgaan met privacy en informatie delen, de vertrouwensrelatie en vaardigheden als inschatten van veiligheidsrisico's en gesprekken voeren met betrokkenen.
5. Inventariseer de behoefte aan scholing op bovengenoemde thema's en stimuleer de inzet van flexibele modules afgestemd op de werkpraktijk. Spreek daarvoor in het formele netwerk de beroepsverenigingen aan en benut voor het informele netwerk relevante platforms of (gemeentelijke) overlegvormen.
6. Organiseer voorlichting over de werkwijze van Veilig Thuis, Samen Veilig en de rol en mogelijkheden van de wijkteams. Laat hierin verwachtingsmanagement een rol spelen.
7. Stimuleer organisaties in het informele netwerk aandacht te besteden aan het thema. Bijvoorbeeld door in hun brochures informatie op te laten nemen of op andere wijze aan bewustwording van vrijwilligers en professionals te werken.
8. Lanceer een campagne om de onbekendheid met en lage gebruik van, de Verwijsindex (ESAR) te verbeteren.
9. Onderzoek samen met de organisaties hoe de positie, facilitering en inhoudelijke taken van de aandachtsfunctionarissen versterkt kunnen worden. Neem daarin specifieke scholing mee, waarin de Landelijke Vereniging voor Aandachtsfunctionarissen een rol kan spelen.

HOOFDSTUK 2 ONDERZOEKSOPZET

2.1 Inleiding

In Almere¹ en Flevoland is de aanpak van kindermishandeling en huiselijk geweld een belangrijk thema. In omvang en impact is huiselijk geweld en kindermishandeling een van de grootste geweldsvraagstukken van de Nederlandse samenleving². Naar schatting worden er jaarlijks 119.000 kinderen³ mishandeld en zijn zo'n 200.000 personen slachtoffer van huiselijk geweld⁴. Ook ouderenmishandeling is een zeer relevant probleem. Van de 3,1 miljoen thuiswonende senioren in Nederland worden ongeveer 170.000 ouderen het slachtoffer van mishandeling. Eén op de 50 ouderen heeft er op jaarbasis mee te maken⁵. Waar we in dit rapport spreken van kindermishandeling en huiselijk geweld, bedoelen we ook ouderenmishandeling en ontspoorde mantelzorg. In dit rapport gaan we uit van de Veilig Thuis definities van kindermishandeling, huiselijk geweld, ouderenmishandeling en ontspoorde mantelzorg. Voor meer informatie zie Bijlage A: Definitie Veilig Thuis.

Anders dan bij andere geweldsvormen gebeurt huiselijk geweld, ouderenmishandeling en kindermishandeling vaak in afhankelijkheidsrelaties. Het komt in alle maatschappelijke milieus en binnen alle culturen voor. Deze geweldsvormen hebben grote gevolgen die vaak levenslang doorwerken. Kinderen, volwassenen en senioren ondervinden vaak medische, psychische en sociale gevolgen. Daarnaast is de impact op de samenleving ook enorm, zoals schooluitval, maatschappelijke kosten en arbeidsverzuim. Voor jeugdigen is het een grote risicofactor voor het zelf gaan vertonen van agressief of gewelddadig gedrag, zodat het geweld van generatie op generatie wordt overgedragen. Deze cirkel moet doorbroken worden⁶.

De afgelopen jaren is er veel gewijzigd op het gebied van de aanpak van en informatievoorziening over, kindermishandeling, huiselijk geweld en de meldcode. Organisaties als Veilig Thuis, Samen Veilig en de Blijf Groep hebben regionaal een belangrijke rol en positie in dit speelveld. Relevant daarbij is de taak die Veilig Thuis heeft gekregen om in 2018 hun informatievoorziening en voorlichting te optimaliseren. Dit is mede ingegeven door de aanscherping van de meldcode per 1 januari 2019.

2.2 Vraagstelling

Binnen de gemeente Almere en de provincie Flevoland zijn de afgelopen jaren ondersteuningsinstrumenten ontwikkeld, maar de investering daarin is achtergebleven. Daarnaast komen er nog belangrijke beleidsontwikkelingen op ons af en vindt de gemeente het belangrijk dat er ook aandacht is voor de behoeften van het informele netwerk. Aangezien zij juist ook voor hen een belangrijke rol ziet weggelegd waar het gaat om preventie en aanpak van de diverse vormen van geweld. Het is daarom van belang dat de informatievoorziening en ondersteuningsinstrumenten tevens voldoende toegespitst en beschikbaar zijn voor het informele netwerk.

¹ Beleidsplan Sociaal Domein Veranderen wat nodig is:

https://almerekracht.almere.nl/fileadmin/files/almere/AlmereKracht/Beleidsplan_sociaal_domein_2016-2018_-_Veranderen_wat_nodig_is.pdf

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/beleidsnota-s/2018/04/25/geweld-hoort-nergens-thuis-aanpak-huiselijk-geweld-en-kindermishandeling>

³ <https://www.huiselijkgeweld.nl/dossiers/kindermishandeling>

⁴ <https://www.blijfgroep.nl/kennis-delen/feiten-en-cijfers>

⁵ <http://zorg.liwwadders.nl/ouderenmishandeling-treft-170-000-senioren/>

⁶ bron: "Geweld hoort nergens thuis. Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling" Programma Ministeries van VWS en J en V, VNG, april 2018

De gemeente Almere wil graag een bijdrage leveren aan betere preventie en informatievoorziening ten bate van zowel het formele als informele netwerk. Dit leidt tot de volgende vraagstelling:

“Sluit de huidige (digitale) informatievoorziening voor het werkveld in Almere ten aanzien van de aanpak kindermishandeling en huiselijk geweld, met de meldcode in het bijzonder, aan bij de behoefte op dit gebied binnen zowel het formele als informele netwerk en welke aanpassingen zijn eventueel nog wenselijk om die aansluiting te verbeteren?”

Een behoeftenonderzoek onder het formele en informele netwerk in Almere dient antwoord te geven op de vraag of de informatievoorziening voldoende is om adequaat om te gaan met en actie te ondernemen bij vermoedens van kindermishandeling en huiselijk geweld. Hoe kijkt men aan tegen de huidige informatievoorziening, welke informatie wordt gemist en welke oplossingsrichtingen zijn er om aan de informatiebehoefte te voldoen. Belangrijke scope die van toepassing is op het onderzoek is de primaire focus op wat nodig is aan moderne digitale informatie- en communicatievoorzieningen. Waarbij wel wordt opgemerkt dat wanneer specifiek burgers in de leeftijd van 80+ zouden worden getarget in een campagne, het belangrijk is ook niet-digitale informatie- en communicatievoorzieningen mee te nemen.

2.3 Onderzoekspopulatie

Het onderzoek kenmerkt zich door een relatief grootschalige benadering van de onderzoekspopulatie. De gemeente Almere wil van zo veel als mogelijk van organisaties in het formele en informele veld weten wat de informatiebehoefte rond kindermishandeling en huiselijk geweld is. En dat zowel bij professionals als vrijwilligers. Er is daarom een uitgebreide inventarisatie gemaakt van alle organisaties in Almere die verplicht dienen te werken met de meldcode (het formele netwerk) en van (sport)verenigingen, vrijwilligersorganisaties en de kerken in Almere (het informele netwerk).

In het streven naar een zo'n hoog mogelijke deelname aan het onderzoek is gekozen voor een meervoudige aanpak. Allereerst is het eerste verzoek voor deelname ingestoken via met name directies, besturen en leidinggevenden. Enerzijds om een eerste gevoel te krijgen bij de mate van draagvlak onder de totale populatie voor het onderzoek. Anderzijds voor een directe interne doorverwijzing van, verspreiding naar en stimulering van de juiste medewerkers voor deelname aan het onderzoek. Dit om het bereik onder potentiële respondenten zo groot mogelijk te maken. In de contacten met leidinggevenden en bestuurders hebben we aangedrongen op het belang van het verkrijgen van informatie zo dicht mogelijk op de werkvloer, omdat daar de signalering en het handelen veelal start.

Verder hebben we op diverse plekken advies opgehaald hoe het beste een maximaal bereik onder bepaalde doelgroepen behaald kon worden, zowel in het formele als informele veld. Daarin hebben we contacten benut van Passend Onderwijs, KIDAK (Kinderen Onder Een Dak; platform kinderopvang Almere), het Breed Overleg Plus, de Adviesgroep Sociaal Domein, Sportbedrijf Almere, binnen de gemeentelijke beleidsdomeinen Onderwijs, Jeugd en Maatschappelijke ondersteuning, en uiteraard de eigen netwerkcontacten in het veld van jeugdzorg, (jeugd)gezondheidszorg, welzijn, kerkgenootschappen en sport. De suggesties waren zeer waardevol.

Hieronder staan de sectoren genoemd die benaderd zijn om mee te doen met het onderzoek. Op basis van de informatie die is opgehaald middels de bovenstaand vermelde contacten en sectoroverzichten uit de Sociale Kaart Flevoland, is de definitieve lijst met individuele organisaties samengesteld. Organisaties hebben vervolgens een eigen keuze gemaakt of zij het onderzoek intern naar alle medewerkers verspreidde of enkel naar de belangrijkste stakeholders zoals de betreffende aandachtsfunctionarissen.

Betrokken sectoren uit het **formele netwerk**

- **Het onderwijs:**
 - Basisonderwijs;

- Voorgezet onderwijs;
- Het hoger- en volwassen onderwijs;
- Bij de gemeente is de leerplicht benaderd.
- **De kinderopvang (inclusief gastouderbureaus).**
- **De (jeugd)gezondheidszorg:** Hierbij is ernaar gestreefd om alle disciplines te bereiken, zoals (jeugd/basis)artsen, praktijkondersteuners, assistenten, (jeugd)verpleegkundigen, verloskundigen, tandartsen, fysiotherapeuten, logopedisten, apothekers, overig paramedisch personeel, maatschappelijk werkenden, medewerkers ambulancedienst, medewerkers verslavingszorg en ouderenzorg, psychologen. De wijkteams hebben eveneens een belangrijke rol in het signaleren en handelen en zijn dus ook in het onderzoek meegenomen.
- **De geestelijke gezondheidszorg.**
- **Maatschappelijke ondersteuning (Welzijn):** Waaronder kinderwerkers, jongerenwerkers, ouderenwerkers, consulenten, buursportwerkers, combinatiefunctionarissen, wijkwerkers en maatschappelijk werkenden.
- **(Jeugd)Hulpverlening:** Hierbij is allereerst onderscheid gemaakt naar de leeftijdscategorieën 18- en 18+. Een ander onderscheid is de hulpverlening in het vrijwillige kader en het gedwongen kader. Veilig Thuis is eveneens gevraagd de enquête in te vullen. Er is ook gekeken naar de gehandicaptenzorg en het autismeteam, zodat ook specifieke werksoorten vertegenwoordigd zijn.
- **Justitie en politie:** Voor deze sector zijn reclasseringsmedewerkers, medewerkers van het Leger des Heils en het COA (Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers) aangeschreven, alsmede (jeugd)agenten, rechteam medewerkers en forensisch medewerkers.

Betrokken sectoren uit het informele netwerk

- **Vrijwilligerswerk:** Via de Schoor, de VMCA, Humanitas en het Rode Kruis is gevraagd de enquête uit te zetten naar hun vrijwilligers en coördinatoren.
- **Sportverenigingen/Vrije tijd:** Via een contactpersoon bij de gemeente en via de lijst van alle sportverenigingen in Almere is een selectie gemaakt van adressen om de enquête aan voor te leggen. Daarbij zijn de verenigingen gekozen waarbij kinderen de sporten beoefenen en sportinstructeurs een rol hebben in het signaleren en handelen. Dat geldt ook voor de zwembaden; deze zijn ook allen benaderd via de coördinator. De contactpersonen hebben via hun interne kanalen de individuele verenigingen geïnformeerd en verzocht de enquête in te vullen.
- **Kerkgenootschappen:** De samenwerkende kerken zijn aangeschreven met het verzoek om pastores, dominees en vrijwilligers de enquête te laten invullen.

2.4 Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestaat uit een analyse van gegevens via deskresearch en een behoeftenonderzoek (fieldresearch) onder professionals en vrijwilligers.

- A) Door middel van deskresearch zijn gegevens verzameld uit bestaande bronnen, zoals beleidsstukken, bestaande protocollen, handreikingen, factsheets en publiek gemaakte samenwerkingsafspraken.
- B) De gegevens van het fieldresearch zijn opgehaald door het uitvoeren van kwantitatief onderzoek in de vorm van een online vragenlijst en een kwalitatief onderzoek in de vorm van (groeps)interviews met personen uit de doelgroep.

Deskresearch

Dit heeft plaatsgehad door informatie te zoeken rond het onderwerp aanpak kindermishandeling en huiselijk geweld en de meldcode. Daarbij was de vraag leidend wat er aan informatie is vanuit de Rijksoverheid, de Provincie Flevoland en de gemeente Almere en wat het huidige beleid inhoudt. Er is gezocht naar de laatste

ontwikkelingen rond dit beleid en naar relevante rapporten die onlangs verschenen zijn om de koppeling te maken naar wat nodig is aan informatievoorziening op lokaal niveau.

Naast de overheden zijn er ondersteuningsorganisaties zoals het Nederlands Jeugdinstituut (NJI), Movisie, Pharos, e.d. die een ontwikkelfunctie hebben wat betreft theoretische inzichten, methodieken en achtergrondinformatie ten behoeve van de professionals en vrijwilligers die met het thema in aanraking komen. Zij verspreiden met name kennis over het thema en handreikingen die helpend kunnen zijn bij het signaleren en handelen bij vermoedens van kindermishandeling en huiselijk geweld.

Om de vraag te kunnen beantwoorden welke digitale informatie er voorhanden is, zijn verschillende websites en overige applicaties bekeken. We beschrijven wat er op die websites en apps te vinden is en wat er niet te vinden is. Voor zover mogelijk hebben we aangegeven wat opvalt als de verschillende applicaties vergeleken worden.

Fieldresearch

Kwantitatief onderzoek

Bij dit deel van het onderzoek is gebruikgemaakt van een online vragenlijst. In deze vragenlijst is de onderzoeksvraag verder uitgewerkt en geoperationaliseerd. De concept vragenlijst is vooraf voorgelegd aan een aantal sleutelfiguren in het veld, waarna deze is aangescherpt. Aangezien de rol en taken van de professionals binnen het formele netwerk een andere is dan die van de vrijwilligers in het informele netwerk, zijn er twee vragenlijsten gemaakt. In Bijlage B: Vragenlijst formeel netwerk en Bijlage D: Vragenlijst informeel netwerk zijn de betreffende vragenlijsten integraal opgenomen. De respondenten konden de vragenlijsten geheel anoniem invullen. Hier is mede voor gekozen om mogelijke herleidbaarheid van antwoorden naar een persoon geen drempel te laten zijn in keuze tot deelname aan het onderzoek.

Kwalitatief onderzoek

Op basis van de bevindingen uit het kwantitatieve onderzoek zijn gespreksleidraden opgesteld voor de (groeps)interviews met professionals en vrijwilligers uit diverse sectoren. Hierbij is gebruikt gemaakt van semigestructureerde interviews, waarin door middel van open vragen zo gedetailleerd mogelijke informatie verzameld is. De gespreksleidraden zijn terug te vinden in Bijlage G: Opzet (groeps)interview formele netwerk, en Bijlage H: Opzet (groeps)interview informeel netwerk. Door met experts in het veld te brainstormen wat nodig is, konden de eerdere bevindingen verrijkt worden met diepere informatie uit de interviews.

De interviews hebben plaatsgehad met experts uit de onderstaande sectoren. In Bijlage F: Lijst van geïnterviewden staat vermeld met welke experts de interviews hebben plaatsgevonden:

Binnen het formele netwerk:

- De jeugdgezondheidszorg
- De huisartsenzorg
- De ouderenzorg, zowel intramuraal als thuiszorg
- De (kinder)ziekenhuiszorg, inclusief Spoedeisende hulp en ambulancevervoer
- De geestelijke gezondheidszorg
- De paramedische zorg; fysiotherapie
- De gehandicaptenzorg
- De opvang asielzoekers (COA)
- Het basisonderwijs
- De kinderopvang
- Het welzijnswerk, ouderenwerk

Binnen het informele netwerk:

- Vrijwilligerswerk en Mantelzorg
- Autisme Informatie Centrum
- Sportvereniging
- Zwembaden

We hebben gekozen voor zowel individuele interviews als interviews in groepsverband, zogenaamde focusgroepen. Daar waar mogelijk zijn groepen samengesteld van disciplines die bijvoorbeeld nauw samenwerken of er zijn respondenten gegroepeerd met het oog op hun functie in het werkveld. Voor de interviews was maximaal een uur ingeruimd voor de een-op-een vraagsprekken en maximaal anderhalf uur voor een groepsgesprek. Vooraf is aan de respondenten een topicslijst opgestuurd, zodat zij zich konden voorbereiden op de vragen die gesteld zouden worden. De antwoorden op de vragen zijn tijdens het interview genoteerd en later uitgewerkt door de interviewer. Gevoegd bij de resultaten van de digitale enquête, vormen deze gegevens de analyse van het fieldresearch.

2.5 Generaliseerbaarheid en bruikbaarheid

De keerzijde van de reeds beschreven onderzoeksopzet is dat niet kon worden vastgesteld wat de mate van non-respons was bij de digitale enquête. Enkel de respons is inzichtelijk. Hierover heeft contact plaatsgevonden met Onderzoek & Statistiek van de gemeente Almere als afdeling Beleid & Onderzoek van de GGD Flevoland. Daarin is gesteld dat zij onderzoeksresultaten bij een respons van >300 personen generaliseerbaar achten met betrekking tot de doelgroepen waarop het onderzoek zich richt. Dit wordt externe validiteit of populatievaliditeit genoemd. Aangezien de spreiding van de respondenten over de verschillende beroepsgroepen of disciplines daarbij wel belangrijk is, zodat bepaald kan worden of deze overeenkomen met de uiteindelijke populatie waarnaar de resultaten generaliseren, is deze terug te vinden in de bijlage onder Bijlage C: Antwoorden vragenlijst formeel netwerk en Bijlage E: Antwoorden vragenlijst informeel netwerk.

Bij het kwalitatieve deel van het onderzoek is de inhoudelijke generaliseerbaarheid belangrijk. Respondenten geven namelijk antwoord op vragen vanuit hun eigen referentiekaders en belevingswereld. Om deze informatie beter te kunnen generaliseren naar de onderzoekspopulatie zijn gericht experts uitgenodigd die verschillende sectoren van zowel het formele als informele netwerk vertegenwoordigen.

Door de gekozen opzet van dit onderzoek verwachten we dat de resultaten voldoende bruikbaar zijn voor de opdrachtgever. Het doel van dit behoeftenonderzoek is dat de resultaten bijdragen aan de oplossingsrichting voor een optimale (digitale) informatievoorziening rond de aanpak van kindermishandeling en huiselijk geweld in Almere.

HOOFDSTUK 3 RESULTATEN

Deskresearch

3.1 De Wet Verplichte Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

Inhoud Meldcode

Sinds 1 juli 2013 zijn zelfstandige professionals en organisaties waar professionals werken uit de onderstaande sectoren, verplicht de meldcode te hebben en te gebruiken bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling.:

1. Gezondheidszorg;
2. Kinderopvang;
3. Onderwijs;
4. Maatschappelijke ondersteuning;
5. Jeugdhulp;
6. Justitie.

Het verplichte gebruik van een meldcode staat in de Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling⁷. De verplichting geldt niet voor vrijwilligersorganisaties. Deze organisaties mogen wel zelf een stappenplan opstellen. De meldcode is opgezet als verplicht te hanteren instrument en daarmee is het nog geen meldplicht. Intussen zijn er echter, zeker met de aanstaande aanscherping van de meldcode, wel degelijk een aantal specifieke situaties waar er sprake is van een verkapte meldplicht. De rijksoverheid⁸ spreekt hierbij overigens van een professionele norm en niet expliciet van een plicht.

De vijf stappen in de meldcode maken de professional duidelijk wat er van hen verwacht wordt bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling:

- Stap 1: In kaart brengen van signalen;
- Stap 2: Overleggen met een deskundig collega of raadplegen van Veilig Thuis of een deskundige op het gebied van letselduiding;
- Stap 3: Gesprek met de betrokkene(n);
- Stap 4: Wegen van het huiselijk geweld of de kindermishandeling (afwegingskader verplicht vanaf 1 januari 2019);
- Stap 5: Beslissen aan de hand van het afwegingskader (verplicht vanaf 1 januari 2019):
 - Meld ik op basis van mijn beroepsnorm (het vermoeden van) ernstig huiselijk geweld of kindermishandeling?
 - Is het (ook) mogelijk hulpverlening te bieden of te organiseren?

Belangrijk is de aanpassing van de meldcode die ingaat per 1 januari 2019. Dan geldt namelijk de eis dat de professional in stap 4 een afwegingskader gebruikt. Voor meer informatie zie verder in dit document onder het kopje *Wijziging stap 4 meldcode: afwegingskader voor melden*.

Als hulpmiddel heeft de overheid een basismodel huiselijk geweld en kindermishandeling⁹ opgesteld. Dit model kan gebruikt worden bij het ontwikkelen van een meldcode voor de eigen organisatie. Veel branche organisaties hebben hier gebruik van gemaakt.

In 2018 volgt een beoordeling van de Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

⁷ <http://wetten.overheid.nl/BWBR0033723/2015-01-01>

⁸⁸ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/meldcode>

⁹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2017/01/09/basismodel-meldcode-huiselijk-geweld-en-kindermishandeling>

Wijziging stap 4 meldcode: afwegingskader voor melden

De overheid heeft de minimumeisen waaraan de meldcode moet voldoen, aangepast. Vanaf 1 januari 2019 geldt ook de eis dat de professional in stap 4 een afwegingskader gebruikt. Op basis van dit afwegingskader beoordeelt de professional of er sprake is van (een vermoeden van) acute en/of structurele onveiligheid. Het onderscheid tussen hulpverleners of melden in stap 5 vervalst. De professionals moet in stap 5 twee besluiten nemen: 1) over het doen van een melding bij Veilig Thuis en 2) over het inzetten van hulp. Het doel hiervan is dat (vermoedens van) ernstig huiselijk geweld en ernstige kindermishandeling bij Veilig Thuis bekend zijn. En dat Veilig Thuis een veiligheidstoets kan uitvoeren. In het basisdocument "Het afwegingskader¹⁰" staat meer over het afwegingskader. Verschillende beroepsorganisaties werken in 2018 samen om het afwegingskader voor op te stellen en in te voeren in hun beroepsgroep¹¹. Het afwegingskader dat professionals opstellen, is te beschouwen als een professionele norm voor het doen van een melding.

Overige acties voor de organisaties

Volgens de Wet Meldcode moeten organisaties en zelfstandige beroepsbeoefenaren ook het gebruik van en de kennis over de meldcode bevorderen. Daarnaast moet de organisatie een aantal zaken regelen:

- ✓ Verantwoordelijkheid
De organisatie moet benoemen wie de stappen moet doorlopen. Bijvoorbeeld een leerkracht die de signalen bespreekt met de zorgcoördinator van een school.
- ✓ Kennis over bepaalde vormen van geweld
De organisatie moet aandacht besteden aan bijzondere vormen van geweld. Bijvoorbeeld vrouwelijke genitale verminking en eer gerelateerd geweld. Dit vergt van medewerkers extra kennis en vaardigheden.
- ✓ Kindcheck
Om een kindcheck te kunnen uitvoeren hebben organisaties instructies nodig. Bij een kindcheck controleren professionals of er kinderen in een gezin zijn, of ze veilig zijn en of er hulp nodig is. Bijvoorbeeld bij psychische problematiek of verslavingsproblematiek van een ouder. Op de websites kindcheck.nl en kindcheck-ggz.nl is meer informatie te vinden over de kindcheck, inclusief handleidingen.
- ✓ Omgang met vertrouwelijke gegevens
De organisatie dient vast te leggen hoe medewerkers moeten omgaan met vertrouwelijke gegevens.
- ✓ Verwijsindex risicojongeren
De organisatie moet haar medewerkers op de hoogte stellen van de meldingsprocedure voor de Verwijsindex risicojongeren. Dit geldt alleen voor organisaties die bevoegd zijn een melding te doen in dit systeem.

NB: in sommige documenten staan nog verwijzingen naar het Steunpunt Huiselijk Geweld en het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (SHG en AMK) met de bijbehorende telefoonnummers. SHG en AMK zijn sinds 2015 opgegaan in Veilig Thuis met als telefoonnummer 0800-2000.

Beroepsgeheim versus meldcode

Hulpverleners die hulp, zorg, ondersteuning of een andere vorm van begeleiding bieden, hebben vaak een beroepsgeheim. Hierdoor mag de hulpverlener geen informatie over de cliënt aan anderen geven. Behalve als de cliënt daarvoor toestemming geeft. De cliënt kan zich hierdoor vrij voelen om alles te vertellen. Maar het kan in het belang zijn van de cliënt als een hulpverlener toch vertrouwelijke gegevens uitwisselt met anderen. Daarom is er een meldrecht voor huiselijk geweld en kindermishandeling. Professionals met een beroepsgeheim mogen (vermoedens van) huiselijk geweld onder voorwaarden (zoals het doorlopen van het stappenplan in de

¹⁰ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/richtlijnen/2017/07/28/afwegingskader-in-de-meldcode-huiselijk-geweld-en-kindermishandeling>

¹¹ <https://www.nji.nl/Werken-met-de-meldcode>

meldcode) melden bij Veilig Thuis. Professionals mogen de melding ook doen zonder toestemming van de betrokkenen. Meer informatie over het meldrecht staat in het basismodel meldcode en in artikel 5.2.6 van de Wmo 2015.

Mede door de aanscherping van de meldcode zijn er intussen een aantal gevallen waarin het doen van een melding wel als ‘noodzakelijk’ of ‘als de professionele norm’ wordt gezien¹². Te weten:

- ✓ Wanneer de pleger een professional is die tijdens het uitoefenen van zijn functie kinderen mishandelt, geldt in een aantal sectoren een meldplicht (zoals in de jeugdzorg en de medische sector).
- ✓ Voor het onderwijs en de kinderopvang geldt een meldplicht bij seksueel misbruik.
- ✓ Wanneer er sprake is van acute of structurele onveiligheid.
- ✓ Wanneer hulpverleners op basis van één van de onderstaande punten niet mogelijk is:
 1. De professional is in staat om effectieve/passende hulp te bieden of te organiseren.
 2. De betrokkenen meewerken aan de geboden of georganiseerde hulp.
 3. De hulp leidt tot duurzame veiligheid.

Aanvullend is nog relevant te benoemen dat Veilig Thuis zowel om advies en ondersteuning kan worden gevraagd (stap 2), alvorens men over gaat tot een melding (stap 5). Een advies wordt anoniem besproken en enkel geregistreerd op naam van de adviesvrager. De verantwoordelijkheid ten aanzien van de besproken acties/stappen blijven bij de adviesvrager liggen totdat besloten wordt over te gaan tot een melding. Naar aanleiding van een formele melding (stap 5) met zorgen rondom huiselijk geweld of kindermishandeling worden persoonsgegevens van de cliënten die het betreft geregistreerd. Hiermee is Veilig Thuis (mede) verantwoordelijk voor het vervolg.

Toezicht op meldcodes

Inspecties controleren of organisaties en zelfstandigen een meldcode hebben. En of zij het gebruik en de kennis daarvan bevorderen. Dit gebeurt door de:

- Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd in oprichting;
- Onderwijsinspectie;
- Inspectie Veiligheid & Justitie.

Gemeenten houden toezicht op de sectoren maatschappelijke ondersteuning en kinderopvang. In de [factsheet meldcode](#)¹³ staat informatie voor gemeenten over hun rol.

3.2 Landelijke context

Eindrapport Taskforce kindermishandeling en seksueel misbruik

In de eindrapportage 'Ik kijk niet weg'¹⁴ (15-11-2016) blikt de Taskforce terug op de afgelopen vier jaar en kijkt zij vooruit naar de komende jaren. Ze sluit af met een aantal aanbevelingen:

- ✓ Er dient een nationaal programma te komen waarbij alle relevante partijen betrokken worden, inclusief het bedrijfsleven. Deze aanbeveling heeft inmiddels sinds april 2018 vorm gekregen in het nationaal programma “Geweld hoort nergens thuis; Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling”;
- ✓ Preventie behoort topprioriteit te zijn in het jeugdbeleid van gemeenten, waarbij voorlichting aan jonge ouders en de positie van kinderen bij vechtscheidingen aandachtspunt zijn;

¹² <https://www.nji.nl/Werken-met-de-meldcode>

¹³ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/documenten/brochures/2013/07/04/factsheet-meldcode-huiselijk-geweld-en-kindermishandeling-voor-gemeenten>

¹⁴ <https://www.huiselijkgeweld.nl/publicaties/handboeken/ik-kijk-niet-weg>

- ✓ De Wet meldcode moet gaan gelden voor advocaten, echtscheidingsmediators, notarissen en andere beroepen met een geheimhoudingsplicht, zoals bedrijven die bij het leveren van hun dienst of product geconfronteerd kunnen worden met uitingen van kindermishandeling of seksueel misbruik;
- ✓ Ze introduceert een ‘kindveiligheidsbrevet’ voor alle professionals in alle sectoren die met kinderen werken. Dat is een certificaat waaruit blijkt dat zij signalen herkennen die kunnen wijzen op kindermishandeling of seksueel misbruik, en dat zij weten hoe daarmee om te gaan;
- ✓ Tot slot pleit de Taskforce voor effectgericht onderzoek naar de instrumenten die ingezet worden om kindermishandeling te voorkomen, signaleren, stoppen of behandelen.

In februari 2017 verscheen het rapport “Collectieven tegen kindermishandeling; opbrengsten en ervaringen¹⁵” van de Nederlandse Vereniging van Gemeenten (VNG). Van medio 2015 tot 31 december 2016 is in zes gemeenten/regio’s een Collectief actief geweest: Amsterdam, Arnhem, Dordrecht, Friesland (Leeuwarden/Weststellingwerf), Heerlen (Parkstad) en Rotterdam. De opdracht aan de Collectieven was om vanuit de gemeente samen met partners in het werkveld lokale knelpunten in de aanpak van kindermishandeling in kaart te brengen en op te lossen. In dit rapport worden de acties beschreven die expliciet door de oprichting van het Collectief voor een extra verbeterimpuls hebben gezorgd. Het geeft een overzicht van producten en werkwijzen die per gemeente zijn ontwikkeld. Waar het de informatievoorziening betreft, kunnen goede voorbeelden meegenomen worden in de aanbevelingen aan de gemeente Almere.

Beweging tegen Kindermishandeling

Onderwijs, kinderopvang en ouderorganisaties werken samen ter verbetering van de signalering en aanpak van kindermishandeling. Zij hebben zich daartoe verenigd in de ‘Beweging tegen Kindermishandeling’. Deze beweging is november 2016 van start gegaan en neemt het stokje over van de Taskforce kindermishandeling en seksueel misbruik, die haar werkzaamheden afgesloten heeft. De beweging bestaat uit de PO-Raad, VO-raad, AVS, Bracheorganisatie Kinderopvang, BOiNK, Ouders & Onderwijs, Sociaal Werk Nederland en Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang. Ze wil samen met alle betrokken partijen – waaronder gemeenten en jeugdhulp - verder werken aan het terugdringen van kindermishandeling. De beweging is hiertoe onder meer in gesprek over mogelijke weerstanden en belemmeringen bij de aanpak van kindermishandeling, en de meldcode verder onder de aandacht brengen. De beweging heeft een actieplan opgesteld voor de periode 01-11-2017 tot aan 30-06-2019¹⁶

Nationaal programma Geweld hoort nergens thuis

In april 2018 presenteerden het Ministerie van VWS en J&V samen met de VNG een programma “Geweld hoort nergens thuis. Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling¹⁷”. Dit programma met actiepunten moet de komende drie jaar resulteren in een toename van de prevalentie van kindermishandeling en huiselijk geweld op de lange termijn. Kort samengevat wordt het volgende gesteld: “Ieder jaar zijn 200.000 volwassenen en 119.000 kinderen slachtoffer van huiselijk geweld of mishandeling. De kans dat je in Nederland te maken krijgt met huiselijk geweld en kindermishandeling is groter dan de kans op welke andere vorm van geweld dan ook. Dat maakt dit tot een van de grootste geweldsproblemen van onze samenleving, waar we misschien wel het minste zicht op hebben, terwijl de impact ervan enorm is en slachtoffers er vaak levenslang de gevolgen van dragen. Ondanks de inzet van veel partijen in de afgelopen jaren is het tot nu toe niet gelukt om huiselijk geweld en kindermishandeling voldoende terug te dringen. Nog te vaak missen we signalen en te vaak lukt het niet om de cirkel van geweld te doorbreken.”

¹⁵ <https://www.nji.nl/nl/Producten-en-diensten/Publicaties/Collectieven-tegen-Kindermishandeling-opbrengsten-en-ervaringen>

¹⁶

https://www.poraad.nl/files/themas/school_kind_omgeving/actieplan_beweging_tegen_kindermishandeling.pdf

¹⁷ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/beleidsnota-s/2018/04/25/geweld-hoort-nergens-thuis-aanpak-huiselijk-geweld-en-kindermishandeling>

Het programma is opgebouwd langs drie actielijnen:

1. Het eerder en beter in beeld hebben van het geweld, zodat het slachtoffer en diens omgeving beter geholpen kunnen worden;
2. Stoppen van geweld en duurzaam oplossen door samenhangende hulp te bieden waarbij multidisciplinair samengewerkt wordt en het gehele sociale netwerk betrokken wordt;
3. Extra aandacht voor specifieke doelgroepen en specifieke problematiek, zoals slachtoffers van seksueel geweld, ouderenmishandeling, mensenhandel en loverboys, eer gerelateerd geweld, vechtscheidingen en kinderen in kwetsbare opvoedingssituaties. **N.b.** Almere heeft recent een quickscan mensenhandel laten uitvoeren. Voornemen is deze in september 2018 publiek te maken alsook om een intentieverklaring te ondertekenen samen met partners over een aanpak.

De inhoudelijke ambities zijn uitgewerkt in een aantal concrete voorgenomen actiepunten, waarvan er enkele hieronder genoemd worden. Gericht op de informatievoorziening zijn dat:

- ✓ Een publiekscampagne maken gericht op omstanders.
- ✓ De app meldcode actualiseren en filmpjes ontwikkelen over de aangepaste meldcode.
- ✓ E-learning en trainingen organiseren rond gespreksvoering, kindcheck en aangepaste meldcode.
- ✓ Handreiking voor werkgevers ontwikkelen over de meldcode.
- ✓ Voorlichting geven over de werkwijze van Veilig Thuis.
- ✓ Landelijke voorlichtingscampagne en training organiseren over ouderenmishandeling, loverboysproblematiek en mensenhandel en eer-gerelateerd geweld.
- ✓ Kennis delen over delen informatie tussen professionals.
- ✓ Professionaliseren aandachtsfunctie.
- ✓ Scholing van wijkteams.

Om een wezenlijk verschil te maken voor de slachtoffers, wordt het belangrijk gevonden dat landelijke en regionale partijen samenwerken op de volgende manier:

- elke regio heeft een *regionale aanpak* waarbij de inhoudelijke ambities van dit programma zijn vertaald naar de regio;
- er komt een *klein landelijk kernteam* dat de regionale aanpak ondersteunt en de voortgang monitort;
- er wordt een *landelijke stuurgroep* ingesteld die een rol heeft in het wegnemen van eventuele knelpunten in het beleid of wet- en regelgeving en die landelijke afspraken maakt die de regionale schaal overstijgen.

(bron: “Geweld hoort nergens thuis. Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling” Programma Ministeries van VWS en J en V, VNG, april 2018)

3.3 Relevante landelijke onderzoeksrapporten

In november 2015 heeft het ministerie van VWS een kort onderzoek naar de werking van de meldcode uitgevoerd: “*Rapportage quickscan meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling*”¹⁸. Dit geeft inzicht in wat goed gaat en wat beter kan met betrekking tot het werken met de meldcode. Enkele relevante conclusies en aanbevelingen worden in de onderstaande drie alinea’s weergegeven.

De bekendheid van professionals uit de diverse sectoren met de meldcode is over het algemeen (zeer) goed. Zij vinden dat de meldcode ondersteuning biedt, omdat de meldcode structuur en houvast geeft en maakt dat er zorgvuldig gehandeld wordt. Ook wordt de meldcode gezien als een legitimering om stappen te ondernemen. De duurzame implementatie van de meldcode en de doorvertaling naar de dagelijkse werkwijze is nog wel een punt van aandacht. Nog niet alle organisaties hebben de meldcode opgenomen in het werkproces. Het

¹⁸ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2015/11/02/rapportage-quickscan-meldcode-huiselijk-geweld-en-kindermishandeling>

vrijmaken en aanstellen van een aandachtsfunctionaris die professionals intern kan ondersteunen bij de toepassing van de meldcode is een manier om te zorgen voor een duurzame implementatie van de meldcode.

Er zijn ondersteunende hulpmiddelen zoals de toolkit op de website www.meldcode.nl, de [Meldcode App](#) en online cursussen. Deze bieden veel informatie en aanwijzingen om huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren en geven richtlijnen over hoe te handelen. De hulpmiddelen zijn echter in mindere mate bekend en worden nauwelijks gebruikt.

In de rapportage kwam verder naar voren dat de kindcheck nog onvoldoende bekend is en daardoor ook door een minderheid van de professionals toegepast wordt. De kindcheck houdt in dat professionals in hun contacten met volwassen cliënten nagaan of er kinderen in het gezin zijn en inschat of zij veilig zijn. Professionals passen de kindcheck niet toe, omdat zij belemmeringen ervaren vanuit hun eigen kennis en kunde. Er is behoefte aan vergroting van de bekendheid met, en de kennis en kunde over, de kindcheck door scholing. Voor huisartsen is er al een digitale alert in ontwikkeling om bij elke casus waarin er sprake is van een patiënt die behoort tot een risicogroep, kort stil te staan bij de vraag of er kinderen betrokken zijn en of deze veilig zijn. Een soortgelijke alert zou professionals kunnen ondersteunen bij de toepassing van de kindcheck.

Op 20 november 2017 verscheen het rapport “[De gemeentelijke inzet voor preventie van kindermishandeling¹⁹](#)”. Een onderzoek door het NJI in opdracht van de Kinderombudsman naar de preventieve aanpak van kindermishandeling door gemeenten. Dit werd gedaan aan de hand van 10 preventiedoelstellingen. De hoogste score (wat betreft borging, ingezette beleidsmaatregelen en bereik van de inzet) wordt gemeten bij doelstelling 7: *Training voor professionals in signaleren en hanteren van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling*. De laagste score op de gemeentelijke kaart krijgt doelstelling 2: *Voorlichting aan jonge ouders over geweldloos opvoeden*.

Een andere belangrijk rapport “[Rapport van de Onderzoekscommissie seksuele intimidatie en misbruik in de sport²⁰](#)” verscheen eind 2017. Enkele conclusies daaruit: Seksuele intimidatie en misbruik komen in de sport vaak voor. De mogelijkheden om melding te doen van seksuele intimidatie en misbruik zijn ruimschoots aanwezig op verenigingsniveau, bij de sportbonden en bij het Vertrouwenspunt Sport van NOC*NSF, alsmede bij de politie. Maar een vervolg op een gedane melding is er nauwelijks. Het is dringend noodzakelijk om seksuele intimidatie en misbruik in de sport veel actiever tegen te gaan. De grote discrepantie tussen het aantal gevallen van seksuele intimidatie en misbruik en het geringe aantal meldingen, en het magere effect daarvan, vraagt om een breed scala aan verbeteringen. Een van de aanbevelingen die genoemd zijn: Transformeer het Vertrouwenspunt Sport naar een Centrum voor Veilige Sport, dat zich actief richt op het preventiebeleid en de implementatie daarvan en dat als beleids- en kenniscentrum een adviserende, ondersteunende en activerende rol speelt voor NOC*NSF en de sportbonden. En: Stel verplicht dat leden die kennis krijgen van een geval van seksuele intimidatie of misbruik, dit meteen melden bij het bestuur van de vereniging.

Momenteel voert Augeo foundation samen met het Verwey Jonker Instituut en het ministerie van VWS een onderzoek²¹ uit binnen negen Veilig Thuis regio’s naar de effectiviteit van de aanpak kindermishandeling en huiselijk geweld. Het onderzoek loopt tot 2020 en de gemeente Almere neemt ook deel.

¹⁹ <https://www.dekinderombudsman.nl/ul/cms/fck-uploaded/20171120RapportGemeentelijkeinzetpreventiekindermishandeling.pdf>

²⁰ <https://www.nocnsf.nl/grensoverschrijdendgedrag/onderzoekscommissie-seksuele-intimidatie-en-misbruik-in-de-sport>

²¹ <https://www.augeo.nl/rq>

3.4 Beleidsontwikkelingen Almere

Gemeenten zijn per 1 januari 2015 verantwoordelijk voor het realiseren en in stand houden van een Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK), Veilig Thuis genoemd. De Advies- en Meldpunten Kindermishandeling (AMK's) en de Steunpunten Huiselijk Geweld zijn samengevoegd tot één organisatie om te zorgen voor meer samenhang in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Veilig Thuis is geen aanbieder van jeugdhulp, maar zorgt ervoor dat de benodigde hulp op gang komt. Bij Veilig Thuis kunnen slachtoffers, daders en omstanders terecht voor deskundige hulp en advies. Veilig Thuis heeft een eigen website: www.veiligthuisflevoland.nl.

Op gemeentelijk niveau bestaat een **adviesgroep Huiselijk Geweld**, waarin onder meer de verantwoordelijke wethouder zitting heeft, alsmede een aantal experts uit Flevoland en Gooi- en Vechtstreek. Deze adviesgroep adviseert de gemeente over te voeren beleid rond kindermishandeling en huiselijk geweld. Daarnaast laat de gemeente zich informeren/adviseren door:

- **Adviesraad Sociaal Domein**

De Adviesraad Sociaal Domein geeft gevraagd en ongevraagd advies aan het college van burgemeester en wethouders en de Almeerse gemeenteraad over het sociaal domein. Hieronder vallen de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, de Jeugdwet, de Participatiewet, de Woningwet en de Huisvestingswet. De Adviesraad Sociaal Domein Almere geeft advies namens de inwoners van Almere en is betrokken, deskundig en onafhankelijk.

- **Breed Overleg Plus**

Een overkoepelende organisatie waaronder zo'n vijftig Almeerse belangenorganisaties vallen die opkomen voor inwoners. Die organisaties voeren onderling overleg over wat er speelt in de Almeerse samenleving. Ze vergaderen ook regelmatig over veranderingen in het sociaal domein. Zodra veranderingen knelpunten opleveren voor meerdere inwoners, spelen ze de informatie door naar de Adviesraad Sociaal Domein. Via die weg komt de informatie ook bij de gemeente. Het Breed Overleg Plus streeft ernaar om belangenorganisaties en inwoners met elkaar te verbinden, zodat iedereen in de Almeerse samenleving mee kan blijven doen. In dit overleg zijn ook de vrijwilligersorganisaties vertegenwoordigd.

Regiovisie Aanpak geweld in huiselijke kring en kindermishandeling

Voor een goede en effectieve aanpak van geweld in huiselijke kring is gezamenlijk regionaal beleid nodig. De (centrum)gemeenten maken daarom Regiovisies. Dit is geen wettelijke verplichting, maar wel een afspraak die door het ministerie wordt gemonitord. Er wordt in beginsel gewerkt vanuit de bestaande constructie met 35 centrumgemeenten. Vanwege samenhang met de thema's jeugd en veiligheid kan ook samenwerking met gemeenten / regio's buiten het eigen centrumgemeente-gebied nodig zijn. Dit komt bijvoorbeeld tot uiting in de samenvoeging van het werkgebied van de provincies Utrecht en Flevoland tot één organisatie **Samen Veilig Midden Nederland**.

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), de Federatie Opvang (FO) en VWS hebben het landelijk ondersteuningsprogramma 'RegioAanpak Veilig Thuis' opgezet. Dit programma ondersteunt de ontwikkeling en implementatie van regionale beleidsplannen. Tevens heeft de VNG voor gemeenten de 'Handreiking deskundigheid huiselijk geweld en kindermishandeling' gemaakt met daarin opgenomen de taken die nodig zijn voor een sluitende aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling en de kennis, houding en vaardigheden omschreven die daarvoor nodig zijn. Via het NJI is daarnaast de factsheet *Meldcode en signaleren kindermishandeling en huiselijk geweld*²² beschikbaar over de monitor die gemeenten kunnen instellen, om het signaleren en handelen te verbeteren in de gemeente.

²² <https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Publicatie-NJi/Meldcode-en-signaleren-kindermishandeling-en-huiselijk-geweld.pdf>

Regionaal Kompas Flevoland 2018-2020

Hierin staan de ambities van de zes gemeenten voor de ondersteuning van kwetsbare inwoners. Het thema kindermishandeling en huiselijk geweld is hiervan onderdeel en komt naar voren in de doelstelling “Het laten stoppen van huiselijk geweld en kindermishandeling met herstel van de schade”. Onder andere doormiddel van “het verbeteren van de samenwerking tussen Veilig Thuis Flevoland, de ambulante ondersteuning en de strafrechtketen”. Het document beschrijft de beleidsdoelstellingen en de voorgenomen activiteiten om deze te bereiken. Om deze doelen te bereiken, worden activiteiten genoemd die relevant zijn voor de informatievoorziening zoals:

- “Een meerjarig preventieprogramma opzetten ter voorkoming van huiselijk geweld en kindermishandeling. Onderdeel is het structureel inbedden van de meldcode in de werkwijze van professionals en organisaties. Dit leidt ertoe dat onder andere huisartsen, leerkrachten en medewerkers van jeugdinstellingen adequaat reageren bij signalen van geweld”.
- “Via voorlichting en trainingen de deskundigheid van professionals op peil houden. Belangrijke onderdelen zijn het herkennen van signalen en het kennen van de handelingsmogelijkheden. Soortgelijke voorlichting is er ook voor mensen in de informele circuits”.

Beleidsplan Sociaal Domein 2016-2018 “Veranderen wat nodig is”

De gemeente heeft in juni 2016 het beleidsplan Sociaal Domein 2016-2018²³ opgesteld waarin een hoofdstuk is opgenomen over Huiselijk geweld en kindermishandeling. Onder het hoofdstuk “Een veilige gezinssituatie hebben” staan de huidige situatie, de gewenste situatie, oplossingsrichting en concrete acties beschreven.

De samenwerking rond de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling is ingrijpend veranderd door de decentralisaties van taken naar gemeenten, de reorganisaties bij de politie en de invoering van de landelijke ZSM-werkwijze. Het Openbaar Ministerie, de politie en Veilig Thuis Flevoland hebben heldere afspraken gemaakt over de onderlinge informatie-uitwisseling. [...] Met de komst van het Oranje Huis in 2017, beschikt Flevoland (in samenwerking met Gooi en Vechtstreek) straks over crisisopvang voor slachtoffers van ernstig huiselijk geweld.
N.B. Intussen is het Oranje Huis gerealiseerd.

Via trainingen wordt de expertise in de wijkteams en de teams van de jeugdgezondheidszorg bevorderd. Daarnaast wordt de samenwerking tussen de wijkteams en de specialistische hulpverleners bij huiselijk geweld en kindermishandeling gestimuleerd.

De gemeente streeft ernaar om eind 2017 alle noodzakelijke beleidsonderdelen gerealiseerd te hebben. “Het systeem voor de aanpak van vrouwenopvang, huiselijk geweld, kindermishandeling en acuut seksueel geweld heeft dan de volgende kenmerken:

- De verschillende voorzieningen en soorten hulpverlening werken in onderlinge samenhang en versterken elkaar daar waar mogelijk, zodat gezinnen integrale hulp krijgen.
- De geboden kwaliteit is goed.
- Er zijn geen wachtlijsten.”

3.5 Landelijke (digitale) informatievoorziening

Relevante websites

In dit hoofdstuk volgt een korte weergave van de reeds bestaande landelijke (digitale) informatievoorziening over de aanpak kindermishandeling en huiselijk geweld, met de meldcode in het bijzonder, die gevonden is door te zoeken naar digitale bronnen.

²³ https://almerekracht.almere.nl/fileadmin/files/almere/AlmereKracht/Beleidsplan_sociaal_domein_2016-2018_-_Veranderen_wat_nodig_is.pdf

Op [de website van het Ministerie van VWS](#) staat de basisinformatie over de Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. De website biedt een overzicht van allerlei relevante documenten, zoals rapporten, besluiten, handleidingen, toelichtingen en veel gestelde vragen. Het heeft tevens als belangrijkste informatiebron gediend voor de beschrijving van de landelijke context in hoofdstuk 3.2 betreffende de Wet op de meldcode.

In de [toolkit 'Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling'](#) staan verschillende hulpmiddelen die organisaties kunnen gebruiken om een meldcode in te voeren. Bijvoorbeeld een checklist voor managers en een standaardpresentatie. Maar ook achtergrondinformatie voor bepaalde doelgroepen en informatiemateriaal voor gemeenten.

Op het gebied van jeugd staat op de site van het [Nederlands Jeugdinstituut \(NJI\)](#) uitgebreide informatie over werken met de meldcode. Informatie over definitie en vormen, cijfers, risicofactoren, gevolgen, signalen van kindermishandeling, risicotaxatie, in gesprek met ouders, et cetera. Er is een overzicht van richtlijnen en standaarden. Hierin staat welke acties professionals bij bepaalde problematiek kunnen ondernemen op het gebied van preventie, signalering, diagnostiek, begeleiding of behandeling. Ze zijn voor en door de beroepsgroep gemaakt en vaak geautoriseerd door beroepsverenigingen. Voorbeelden zijn:

- <http://richtlijnenjeugdhulp.nl/kindermishandeling/>
- <https://www.ncj.nl/richtlijnen/alle-richtlijnen/richtlijn/?richtlijn=12>

Voor cultureel bepaalde aspecten rond het thema wordt binnen het NJI verwezen naar het dossier Kindermishandeling op de website van Pharos²⁴.

Voor vrijwilligers die niet verplicht zijn te werken met de meldcode, is er informatie te verkrijgen via een [digitale folder](#) gemaakt door Movisie: 'Als vrijwilligers zich zorgen maken'. Daar hoort ook een [toolkit](#) bij met een aantal relevante websites die voor vrijwilligers handig zijn. Genoemde relevante websites zijn bijvoorbeeld <http://www.vooreenveiligthuis.nl> & www.inveiligehanden.nl²⁶.

Voor slachtoffers en professionals is sinds juni 2017 SafetyNed actief, zie voor [meer informatie de website](#). SafetyNed is de veilig online-expert voor huiselijk geweld en richt zich op het verbeteren van de digitale veiligheid van slachtoffers en het vergroten van de digitale vaardigheden van betrokken professionals. Blijf Groep is hier reeds bij aangehaakt en de gemeente Almere bekijkt of zij dat ook zal gaan doen.

Informatie via hulplijnen

Er zijn diverse hulplijnen waarmee contact gelegd kan worden in de context van kindermishandeling en huiselijk geweld.

- ✓ <https://www.hear-my-voice.nl/>: Een nieuwe landelijke hulplijn sinds mei 2018. Bij Hear my Voice neemt iemand de telefoon op die ooit zelf slachtoffer was van huiselijk geweld. Bellers kunnen, als ze dat willen anoniem, praten met een vrijwilliger die luistert en niet oordeelt, aldus de hulplijn. Dit is opgezet door opvangorganisaties uit Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Delft.

²⁴ <http://www.pharos.nl/nl/kenniscentrum/gezond-opgroeien/kindermishandeling/kennisdossier-kindermishandeling/kennisdossier-kindermishandeling>

²⁵ Website van de Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk (NOV). Deze website is voor vrijwilligersorganisaties die met minderjarigen werken en gaat over het voorkomen van seksueel misbruik. Met onder andere de toolbox 'In Veilige Handen'

²⁶ Website van de Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk (NOV). Deze website is voor vrijwilligersorganisaties die met minderjarigen werken en gaat over het voorkomen van seksueel misbruik. Met onder andere de toolbox 'In Veilige Handen'

- ✓ www.slachtofferhulp.nl/gebeurtenissen/huiselijk-geweld/: Hier kunnen burgers ervaringen delen en hulp vragen. Er is een verwijzing naar Veilig Thuis direct op de homepage. Voor professionals zijn er twee kenniscentra: Psychosociaal en Juridische Dienstverlening.
- ✓ www.blijfgroep.nl/kennis-delen/voorlichting-advies-en-consultatie/: Burgers kunnen hulp vragen door te bellen en te chatten. Professionals kunnen kennis delen, consultatie vragen en voorlichtingsbijeenkomsten en trainingen volgen.
- ✓ www.mindkorrelatie.nl/informatie/mishandeling/: Burgers en professionals kunnen bellen of chatten met professionele hulpverleners van deze organisatie, voorheen Korrelatie. Professionals kunnen terecht voor verwijsinformatie en voor advies.
- ✓ www.kindertelefoon.nl/: Kinderen tot 18 jaar kunnen bellen en chatten. Er is per leeftijdscategorie een topiclijst, waarachter informatie te vinden is. Er wordt gevraagd of de informatie behulpzaam is en wat ze missen.

Informatievoorziening via scholing

Deskundigheidsbevordering is een belangrijke manier om informatie over te dragen. Deze informatieoverdracht vormt meestal een onderdeel van trainingen die gericht zijn op het versterken van vaardigheden van professionals rond signaleren en handelen. Twee organisaties zijn hier belangrijk om te noemen, omdat zij landelijk expertise verspreiden rond de aanpak van kindermishandeling en huiselijk geweld.

De Landelijke Vakgroep Aandachtsfunctionarissen Kindermishandeling (LVAK) biedt ondersteuning en deskundigheidsbevordering aan leden die lid zijn van deze vereniging. Op de site staat nieuws over het onderwerp, recente ontwikkelingen en de trainingen waarvoor ingetekend kan worden.

Een landelijke organisatie die zich heeft gespecialiseerd in online trainingen is [de Augeo Foundation](http://deAugeoFoundation.nl/). Via de Augeo Academy kan ingetekend worden op online cursussen. Daarnaast is informatie te vinden over de Meldcode, is er een online bibliotheek en verschijnt 5x per jaar een online magazine.

3.6 Almeerse (digitale) informatievoorziening

In dit hoofdstuk volgt een korte weergave van de reeds bestaande lokale of regionale beschikbare (digitale) informatievoorziening en wat daar op gevonden is in relatie tot de meldcode in het bijzonder.

ZorgOog

De website van [ZorgOog](http://ZorgOog.nl/) is bedoeld voor professionals om hen te ondersteunen de noodzakelijke stappen te nemen bij het werken met de meldcode, vanaf het moment van signaleren tot en met het verlenen van hulp en nazorg. In de verhandeling van en informatie over de meldcode is ZorgOog veruit de meest uitgebreide lokale site. De site is in 2011 tot stand gekomen in opdracht van de gemeente Almere in haar rol als centrum gemeente. Dit betroffen echter eenmalige gelden, er is geen structurele financiering afgegeven voor de benodigde redactie van de site. Redactie van de site vind dan ook de afgelopen jaren zeer summier plaats.

Er zijn in totaal drie stappenplannen te vinden op ZorgOog:

- 1) Jeugd en gezin Flevoland
- 2) Ouderen Flevoland
- 3) Volwassenen Flevoland

Bij ieder stappenplan wordt per stap een afvinklijst getoond, met daarachter relevante informatie of formulieren. Veel formulieren geven echter slechts summiere informatie en zijn veelal niet gedateerd. Er wordt verwezen naar handleidingen van Augeo, waarin informatie staat over de kindcheck. Er is ook informatie toegevoegd over de Verwijsindex met de bijbehorende stappen. Het telefoonnummer van Veilig Thuis is prominent op iedere pagina aanwezig.

In ZorgOog is de landelijke meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling geïntegreerd in de afspraken tussen gemeenten en organisaties in Flevoland die met de Verwijsindex (in Flevoland heet dit ESAR)

en de aanpak kindermishandeling en huiselijk geweld werken. Professionals kunnen onder Jeugd & Gezin bijvoorbeeld doorklikken voor de complete handleiding, maar deze dateert van juni 2013. Verder worden er een viertal specifieke geweldsdefinities gegeven, maar die dateren eveneens uit 2013 en soms 2011. Er zijn veel formulieren op te roepen, maar de meeste zijn gedateerd en lijken willekeurig (bijvoorbeeld een meldcode van de branchevereniging kinderopvang, maar geen andere beroepsgroepen).

Op de site kan verder worden doorgelinkt naar de [Sociale Kaart Flevoland](#). Een ander kopje is ‘competenties’, waarin te lezen is aan welke competenties beroepskrachten moeten voldoen om optimaal te kunnen signaleren en handelen. Bij doorklikken komt informatie hierover van het NJI naar voren, versie 2010. Bij ‘competenties van de generalist’ komt een discussienota uit 2012 (herkomst onbekend) naar boven over de competenties. Het competentieprofiel van de KNMG dateert van 2014 en is in zijn geheel te lezen.

Onder de knop ‘contact’ is het mogelijk via een formulier vragen en opmerkingen te plaatsen (ook ter verbetering van ZorgOog) en om een verzoek te doen tot scholing en ondersteuning.

Samen Veilig Midden Nederland

De website van [Samen Veilig Midden Nederland](#) geeft informatie voor professionals werkzaam in de gemeenten in de provincies Flevoland en Utrecht. Samen Veilig komt in beeld als er zorgen zijn over de veiligheid van een kind. Bezoekers van de site kunnen direct bij crisis het nummer 0800 2000 bellen. Op de site kan doorgelinkt worden op vier blokjes: crisis, zorgen melden, SAVE en Veilig Thuis Utrecht. De informatie is opgedeeld in ‘Cliënten’ en ‘professionals’. Voor professionals is allerlei informatie beschikbaar, waaronder de meldcode. Bij doorklikken naar meldcode komen twee mogelijkheden in beeld: “Provincie Utrecht: Handelingsprotocollen voor professionals” en “Almere: beschikbare meldcodes”. Bij de laatste komt alleen die van de politie en het COA in beeld. Het is niet mogelijk deze te openen.

Het Expertisecentrum biedt de landelijke training aan “Werken met de meldcode”, waarvoor direct ingeschreven kan worden. Het stappenplan ZorgOog wordt niet genoemd, ondanks dat Flevolandse professionals op deze website van Samen Veilig zijn aangewezen. Er kan wel rechtstreeks doorgelinkt worden naar de website van [Veilig Thuis Flevoland](#).

Veilig Thuis Flevoland

Onder het kopje ‘professionals’ vinden we de meldcode genoemd en kort uitgelegd. Doorklikken naar de pagina van VWS met het basismodel lukt niet. Wel kan een Wordversie van het basismodel gedownload worden. De toolkit komt uit Amsterdam, overgenomen van VWS. De VWS pagina zelf is ook hier niet beschikbaar en de overige informatie is ook niet te openen. Voor voorbeelden van best practices wordt naar Amsterdam verwezen, waar enkele stappenplannen van een specifieke organisatie uit 2013 te lezen zijn. Alleen onder het kopje ‘meldingsprocedure’ staat voor meer informatie ZorgOog genoemd. Er is geen zoekfunctionaliteit in de website, waardoor een bezoeker volledig aangewezen is op de terminologie van de navigatie om te vinden wat men zoekt.

Gemeentelijke website(s)

Binnen de gemeentelijke informatievoorziening is de website <https://almerekracht.almere.nl/toegang-tot-zorg/> relevant. Via ‘Toegang tot zorg’ wordt informatie geboden over taken en bereikbaarheid van de Wijkteams, JGZ, expertteams gezinsondersteuning, regionaal meldpunt OGGZ, Veilig Thuis Flevoland (website) en Samen Veilig (website). Voor crisis hulp is er de [Crisiswijzer Flevoland](#). Dit is een online doorklikbaar stroomschema dat een professional helpt bij het inschakelen van de juiste instantie bij diverse typen crisissituaties.

Op de gemeentelijk website van Almere zelf is ook een verwijzing te vinden naar wat te doen bij huiselijk geweld, via www.almere.nl/wonen/zorg-en-welzijn/huiselijk-geweld-en-kindermishandeling/wat-te-doen-bij-het-

[vermoeden-van-huiselijk-geweld-en-kindermishandeling/](#). In de navigatie is de pagina diep verstopt, maar komt wel naar boven bij zoeken op de site naar *huiselijk geweld Almere*. Hierop is het nummer van Veilig Thuis vermeld als ook de website. Klikken op de link levert echter eerst de melding op dat je als bezoeker naar een onbeveiligde website gaat, en wanneer je alsnog doorklikt kom je uit op de site van Blijf Groep. Verder staat 112 genoemd voor acuut gevaar en dat contact opgenomen kan worden met www.demaatschappelijkehulplijn.nl. Voor meer informatie wordt verwezen naar: www.vooreenveiligthuis.nl, de Kindertelefoon, Leger des Heils en Slachtofferhulp. De ene keer staat het website adres voluit, de andere keer niet. De link naar het Leger levert overigens een 404 melding naar een pagina binnen de website van Almere zelf. **N.B.** Dit issue is inmiddels opgelost.

ZorgOog is op de gemeente site alleen te vinden via de zoekfunctie, dan kom je op Nieuwsbrief 6 over het Oranjehuis, met een verwijzing naar de Sociale kaart Flevoland op de website van ZorgOog. Bij intypen 'meldcode' wordt slechts verwezen naar een Nieuwsbrief item over een bijeenkomst op 20 november 2017.

Voor professionals is er een handleiding gemaakt voor verwijzing naar jeugdhulp, via:

https://almerekracht.almere.nl/fileadmin/files/almere/AlmereKracht/20171113_Handleiding_jeugd-en_gezinshulp_2017.pdf

Deze handleiding is bedoeld voor:

- medewerkers jeugdhulp van de jeugdgezondheidszorg Almere;
- leden van de expertteams gezinsondersteuning;
- andere professionals met mandaat om te verwijzen naar jeugdhulpvoorzieningen;
- jeugdhulpaanbieders.

Het document geeft een beeld van de beschikbare jeugdhulpvoorzieningen en van de situaties waarin de inzet hiervan wenselijk is. Voor jeugdhulpvoorzieningen is een beschikking of verwijzing van een professional nodig. Bij preventieve jeugdhulp is dit niet het geval. Professionals kunnen deze verwijsinformatie gebruiken als handvat om te komen tot de meeste passende hulp en tot de bijbehorende beschikking(en) of verwijzing(en), zo geeft de gemeente aan.

Blijf Groep

De Blijf Groep helpt om huiselijk geweld te stoppen. Op hun [website](#) geven zij aan hulp te bieden aan alle betrokkenen: slachtoffers, getuigen, plegers en kinderen. Blijf Groep is de moederorganisatie van Veilig Thuis. In Almere is onlangs het Oranje huis geopend: eerste hulp, opvang en advies in een open setting. Bij signaleren en handelen bij huiselijk geweld wordt doorverwezen naar de website van de Rijsoverheid, geen verwijzing naar ZorgOog.

Intranetten van de organisaties in Almere

Via publieke websites van bijvoorbeeld jeugdgezondheidszorg, onderwijs of de VMCA voor vrijwilligers staat meestal geen informatie over het onderwerp. Deze is in veel gevallen wel via intranet van de organisaties te vinden. Op sommige websites wordt wel genoemd dat men een meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld gebruikt die door de eigen brancheorganisatie is opgesteld.

3.7 Best practices

Samen Veilig Utrecht

Een goed voorbeeld van uitgebreide informatie voor professionals vinden we op de eerder genoemde website van Samen Veilig Midden Nederland. Bij doorklikken naar "Provincie Utrecht: Handelingsprotocollen voor professionals" komt uitgebreide informatie naar boven over de meldcode en de stappen. Daarnaast wordt per beroepsgroep informatie gegeven wat de rol en taken zijn in het signalerings- en handelingsproces. Per functie kan nog verder doorgelinkt worden voor informatie over wat er per functie van de medewerker wordt verwacht.

Daarbij zijn allerlei handreikingen te raadplegen, zoals een leidraad voor een gesprek met de cliënt/ ouders/kind, het gebruiken van de verwijfsindex, e.d.

Veilig Thuis Noord Oost Gelderland

De website van [Veilig Thuis Noord Oost Gelderland](#) geeft een heel beknopt, maar volledig beeld van alle relevante informatie die te raadplegen is voor de professional. Er kan snel doorgelinkt worden naar contactformulier, de werkwijze van Veilig Thuis, de meldcode en de stappen, gesprekstechnieken, gemeentelijke afspraken, anoniem melden, en de Verwijsindex. Ook een expliciete uitnodiging voor mensen die niet met de meldcode werken om Veilig Thuis voor advies te bellen. Op de pagina rechts staat een knop om direct de pagina en site te verlaten als iemand bijvoorbeeld de ruimte binnenkomt.

Fieldresearch

3.8 Resultaten digitale enquête

In dit hoofdstuk wordt een analyse gegeven van de uitkomsten van de digitale enquête. Voor de volledige antwoordenweergave van de ingevulde enquêtes wordt verwezen naar Bijlage C: Antwoorden vragenlijst formeel netwerk en Bijlage E: Antwoorden vragenlijst informeel netwerk.

Het aantal respondenten vanuit de organisaties die verplicht zijn met de meldcode te werken is precies zes maal groter dan het aantal geretourneerde enquêtes uit het informele netwerk. Dit is redelijk overeenkomstig als je kijkt naar de verzendlijsten van beide vragenlijsten, aangezien die van het formeel netwerk 5,5 keer zo groot was. Met hierbij de opmerking dat zoals al aangegeven niet gemeten kon worden of en zo ja naar hoeveel respondenten de link naar de online vragenlijst vervolgens is doorgestuurd, waardoor de uiteindelijke populatie voor beide netwerken niet exact te bepalen is. Bij de onderzoeksopzet werd gesteld dat indien de respons meer dan 300 bedraagt, de uitkomsten generaliseerbaar geacht worden naar de doelgroepen waarop het onderzoek zich richt. Dit is voor het formele netwerk het geval, voor het informele netwerk niet. De interviews die later zijn afgenomen, zijn bedoeld om de verkregen informatie uit de enquêtes te verdiepen. De resultaten uit deze interviews komen in 3.9 Resultaten interviews aan de orde.

3.8.1 Het formele netwerk

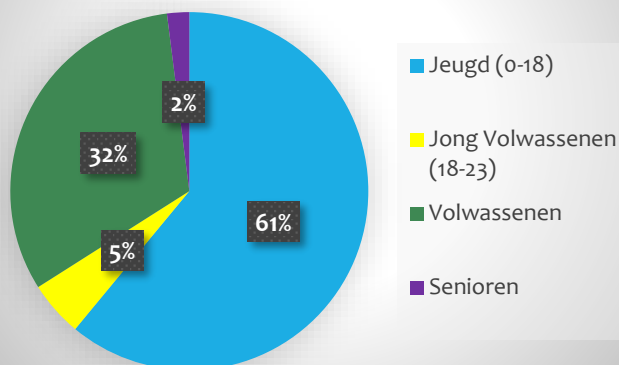
Respons

In totaal hebben 348 respondenten de online vragenlijst volledig doorlopen. De respons was als volgt verdeelt over de verschillende sectoren:

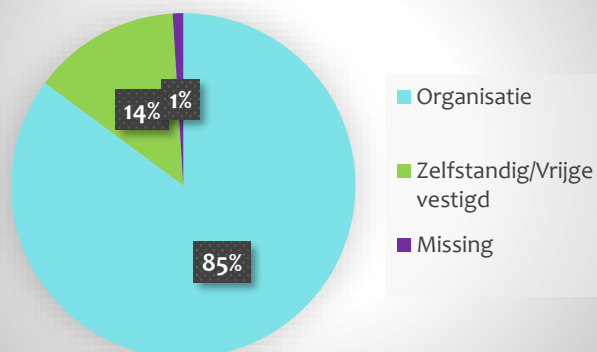
q1: Sector werkzaam	Telling	%
(Jeugd)gezondheidszorg (inclusief: gehandicaptenzorg, ouderenzorg, thuiszorg, verslavingszorg, GGZ)	154	44%
Onderwijs	72	21%
Welzijn en Maatschappelijke ondersteuning	46	13%
Kinderopvang	43	12%
Justitie en Politie	17	5%
Jeugdhulp (inclusief jeugdbescherming en jeugdreclassering)	16	5%

De verdeling naar beroepsgroep per sector is terug te vinden in Bijlage C: Antwoorden vragenlijst formeel netwerk. De verdeling naar doelgroep alsmede spreiding in dienstverband betrof:

Spreiding naar doelgroep

Dienstverband

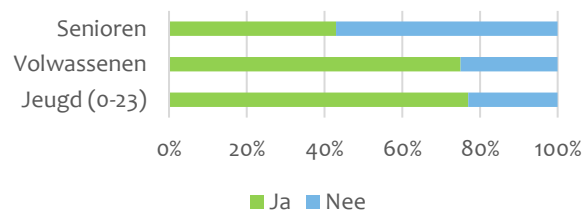

Handelen bij vermoedens en signalen

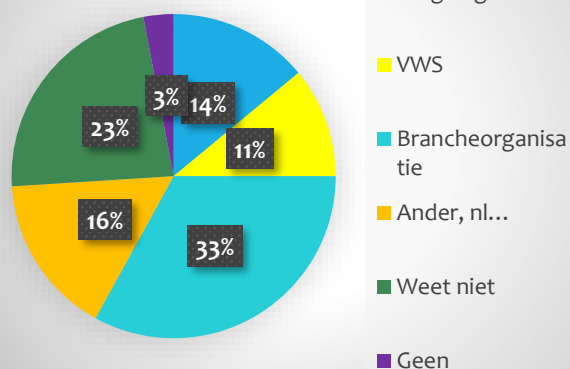
Ongeveer drie kwart van de respondenten heeft in de afgelopen 5 jaar wel eens vermoedens van huiselijk geweld, kinder- of ouderenmishandeling en/of ontspoorde mantelzorg gehad. Driekwart van de respondenten geeft aan te weten hoe men moet handelen bij vermoedens of signalen. Waarbij dit percentage wat hoger is onder professionals die reeds een vermoeden hebben gehad van mishandeling (78%), ten opzichte van degene die nog nooit een vermoeden hebben gehad (58%). Onder de doelgroep senioren werd een beduidend hoger percentage opgegeven waarbij men niet weet hoe te handelen bij een vermoeden van geweld (35%). Het type dienstverband van de respondenten geeft daarentegen nauwelijks verschil in de beantwoording van deze vraag.

Het overgrote deel van de respondenten geeft aan de weg te weten als zij vragen hebben over de meldcode. Daarnaast is nog belangrijk te vermelden dat meer dan de helft van de professionals (62%) aangeeft niet op de hoogte te zijn van de aanscherping van de meldcode.

Vermoedens van mishandeling per doelgroep

Gehanteerd stappenplan?

Gebruikte (digitale) informatiemiddelen en suggesties voor verbetering

q15: Welke middelen informeren u over de meldcode (meerdere antwoorden mogelijk)	Telling	%
Landelijke website(s)	181	52%
Lokale/regionale website(s) of website(s) eigen organisatie	110	32%
Zoekmachine	128	37%
Apps	43	12%
Social media	18	5%

Handelingsprotocol of intranet eigen organisatie	175	50%
Aandachtsfunctionaris/Aanspreekpunt eigen organisatie	143	41%
Handelingsprotocol/Meldcode eigen branche organisatie	109	31%
Cursussen en trainingen	112	32%
(Stedelijke) Overleggen, werkgroepen of bijeenkomsten	48	14%
Geen, omdat	12	3%
Anders, namelijk	26	7%

Respondenten die aangeven geen informatie te zoeken geven over het algemeen als reden op dat het niet aan de orde is geweest of dat er met een collega, vertrouwenspersoon of aandachtsfunctionaris informatie uitgewisseld wordt. Op de vraag welke digitale bronnen precies gebruikt worden voor informatie over de meldcode, scoort de website van Veilig Thuis het hoogst, gevolgd door landelijke websites, intranet van de eigen organisatie, de meldcode app, ZorgOog Flevoland en de website van de gemeente Almere.

Op de vraag of men suggesties ter verbetering heeft, geeft 95% aan geen suggesties te hebben ter verbetering. De overige 5% heeft suggesties op het vlak van meer bekendheid geven aan het bestaan van de informatiebronnen, bijvoorbeeld in cursussen. Ook werd de wens genoemd om telefoonnummers van organisaties in de samenwerkingsketen toegevoegd te zien op de sites en via de mail op de hoogte gehouden te worden van eventuele aanpassingen in het stappenplan.

Van de respondenten die geen digitale informatiehulpmiddel hadden geselecteerd, gaf 48% aan wel behoefte te hebben aan een digitale informatiebron met meer informatie over de meldcode. Daaropvolgend hebben 71 respondenten toelichting of suggesties gegeven wanneer het digitale hulpmiddel dan precies in hun behoefte zou voorzien. Highlights uit deze suggesties waren:

- ✓ 1 website waarop helder is wat je wel/niet moet doen en waar je verdere informatie kunt vinden. Met praktische, concrete en stapsgewijze informatie en handelingsadviezen. Bij voorkeur afgestemd op de vorm van mishandeling zodat enkel de relevante informatie wordt getoond.
- ✓ een vraagbaak met chatfunctie zou handig zijn.
- ✓ de informatie moet dienen als toetsing en check voor de werkwijze en het afwegen van de ernst/risico's.
- ✓ digitale risicomonitor uitbreiden met de meldcode.
- ✓ voorbeelden van lastige casuïstiek.

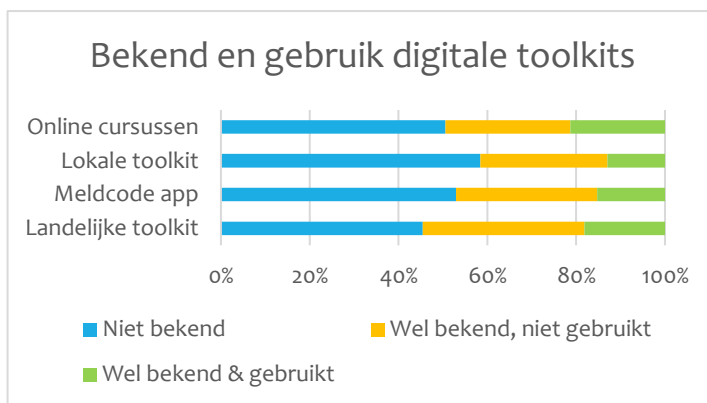
Het missen van informatie over de stappen in de praktijk

De voorgaande respons had betrekking op vragen over informatie over de meldcode in algemene zin. Uiteindelijk gaat het er echter om dat professionals de diverse stappen uit de meldcode in de praktijk kunnen brengen. Hierbij geeft 81% van de respondenten aan geen informatie te missen over de te nemen stappen in de praktijk. De respondenten die aangaven wel informatie te missen werkte voornamelijk in de domeinen: paramedische beroepen, onderwijs, (jeugd) gezondheidszorg, psychologen/orthopedagogen, kinderopvang, welzijn en justitie. Vervolgens gaven deze respondenten aan de informatie dan het liefst via de website van Veilig Thuis aangeboden te krijgen (33%), gevolgd door een landelijke website(s) (23%) of een range aan eigen suggesties (21%). Behalve digitale informatiebronnen worden ook genoemd training en cursussen. Een aantal respondenten geeft aan dat het ook zal helpen als de werkwijze van Veilig Thuis en de route bij wisseling van zorgaanbieder verhelderd wordt. Verder wordt aangegeven dat veel afhangt van het tijdig contact krijgen met de juiste persoon. Korte lijntjes zijn cruciaal.

Bekendheid en gebruik toolkits

Aanvullend op informatie die meer van algemene aard is, zijn er ook diverse toolkits ontwikkeld waarin te ondernemen acties binnen de meldcodestappen concreet zijn gemaakt. Eerder is al gerefereerd aan het percentage professionals dat daar behoefte aan zou hebben. Kijkend naar de respons op de vraag over bekend met en gebruik van enkele toolkits lijkt het zinvol vooral in te zetten op het vergroten van de bekendheid. Slechts een klein percentage (4%) had vervolgens nog suggesties ter verbetering van de toolkit(s) die door hen was geselecteerd. De belangrijkste suggesties daarin waren:

- ✓ ZorgOog website verbeteren
- ✓ Korte opfriscursus
- ✓ Inbedden van signalenkaart.nl
- ✓ De meldcode app meer toespitsen op docenten
- ✓ Meer voorlichting (bijv. nieuwsbrief) en berichtgeving

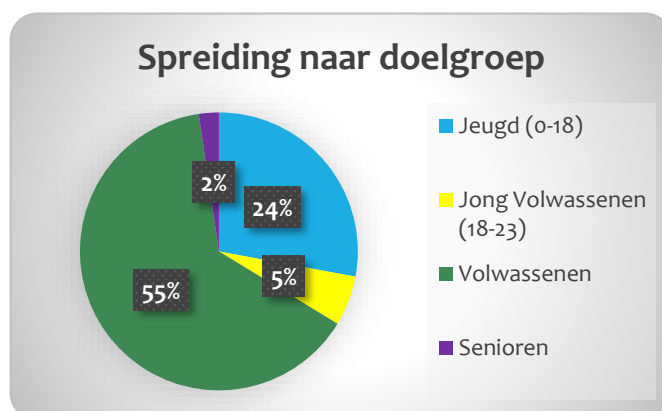
Overige opmerkingen en suggesties

Naast de digitale informatievoorziening geven respondenten aan dat vooral de samenwerking rond het onderwerp onder de aandacht gebracht moet worden. Specifiek wordt de samenwerking met Veilig Thuis genoemd. Een onderwerp als *het bespreken van zorgen en daarbij de relatie in tact houden* worden veel genoemd. Privacy en dossiervorming zijn ook belangrijke onderwerpen waar behoefte aan informatie over is. Er is verder behoefte aan cursussen en meer informatiebijeenkomsten over het werken met de meldcode, bijvoorbeeld bij de gastouderbureaus, maar ook bij de GGZ, het onderwijs, de gezondheidszorg en de paramedische beroepen. Genoemd wordt dat geld en tijd vaak knelpunten zijn. Ook op scholen zou meer aandacht geschonken kunnen worden door bijvoorbeeld lessen met kinderen te organiseren en voorlichting te geven.

3.8.2 Het informele netwerk

Respons

Uit het informele netwerk hebben 58 respondenten de enquête ingevuld teruggestuurd. De sectoren waartoe de respondenten behoren zijn vooral het welzijnswerk, gevolgd door de kerken, (sport)verenigingen, mantelzorg en gehandicaptenzorg. 40% Van de respondenten is vrijwilliger, de overige 60% wordt opgehaald uit een grote diversiteit aan functies.

Handelen bij vermoedens van signalen

38% Van de respondenten heeft aangegeven in de afgelopen vijf jaar vermoedens van mishandeling te hebben gehad. Aanvullend is 52% van de respondenten het eens of helemaal eens met de stelling dat men weet hoe dan te moeten handelen. Hierin zat geen groot onderling verschil per doelgroep.

q4 / q5	Bekend met verschillende vormen mishand.	Bekend met kenmerken en signalen
Ja	49%	35%
Beetje	35%	52%
Nee	16%	13%

Bekendheid en gebruik meldcode

Twee derde van de respondenten is bekend met de meldcode en 38% geeft aan dat te weten dat er met een meldcode of vergelijkbaar stappenplan wordt gewerkt in hun organisatie. 53% Geeft aan dat niet te weten. In de rechtercirkeldiagram is voor de respondenten die hadden aangegeven te weten dat er met een meldcode/stappenplan in hun organisatie wordt gewerkt, welke dat dan precies is.

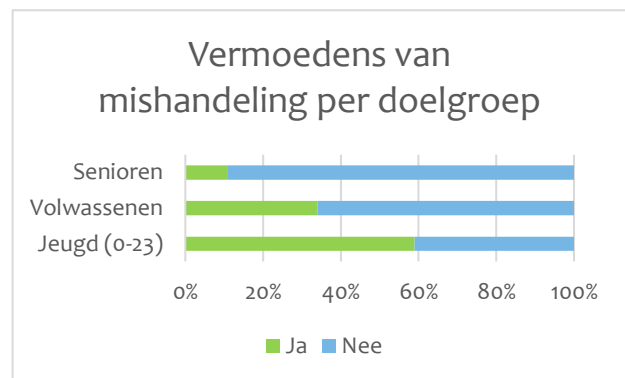
Verder viel op dat van de respondenten die had aangegeven dat zij de meldcode in de praktijk hadden gebracht, dit waren er 16 van de 58, zij met name stap 1 (94%) en stap 2 (81%) hadden doorlopen en de overige stappen beduidend minder vaak, respectievelijk stap 3 (56%), stap 4 (50%) en stap 5 (63%).

Waar kan men terecht bij signalen en vermoedens

Slechts 2% van de respondenten gaf aan nergens terecht te kunnen wanneer zij signalen of vermoedens hebben van een mishandeling, en 12% weet het niet. Alle overige respondenten hebben verschillende mogelijkheden aangegeven waar zij terecht kunnen. Het grootste gedeelte, te weten 79%, vind dit tevens voldoende. De respondenten die hadden aangegeven het niet voldoende te vinden of daar geen mening over te hebben gaven over het algemeen op de vraag wat beter zou kunnen, aan dat meer bekendheid gegeven moet worden aan waar je terecht kunt. Ook wordt genoemd dat verenigingen hier beleid op zouden moeten schrijven.

Gebruikte bronnen voor informatie over signaleren en handelen

q17: Welke middelen informeren u over signalen, handelen en/of de meldcode (meerdere antwoorden mogelijk)	Telling	%
Contact met bestuur/leidinggevende	29	50%
Aanspreekpunt/Aandachtfunctionaris eigen organisatie	21	36%
Handelingsprotocol of intranet eigen organisatie	17	29%
Zoekmachine	12	21%
Lokale/regionale website(s) of website(s) eigen organisatie	6	10%
Apps	3	5%
Social media	3	5%
Cursussen en trainingen	12	21%
Geen, omdat	8	14%
Anders, namelijk	5	9%

Toegesplitst op de digitale bronnen wordt de website van de gemeente Almere het meest gebruikt, gevolgd door die van de eigen organisatie en Veilig Thuis. ZorgOog is het minst bekend en gebruikt. 94% Geeft verder aan geen suggesties ter verbetering te hebben. De suggesties die worden gedaan betreffen: een vlaggensysteem op de website en app, zoals bij het onderwijs gebruikt wordt en investeren in het beter bekend maken van bestaande websites.

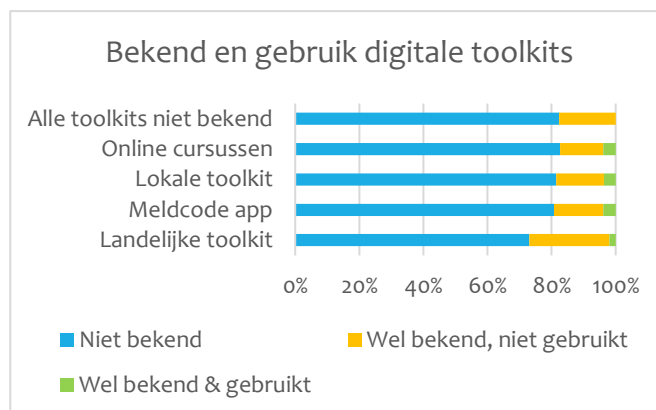
Bekendheid en gebruik ondersteunende toolkits

De genoemde toolkits zijn slecht bekend.

Daarentegen geeft 44% aan wel behoefte te hebben aan een digitaal hulpmiddel. Tegenover 19% die daar geen behoefte aan heeft en 7% wel een hulpmiddel maar niet in digitale vorm. De overige respondenten gaven aan het niet te weten (30%).

Tips en suggesties voor digitale hulpmiddelen

Een heel beperkt aantal respondenten geeft tips, zoals: de informatiebron moet snel en eenvoudig te raadplegen en laagdrempelig zijn. Dit zou een app kunnen zijn of een website.

Overige opmerkingen die gemaakt zijn

Er is interesse in een training over de signalen van huiselijk geweld. Daar waar een training heeft plaatsgehad was dit heel verhelderend. Door de enquête hebben mensen kennis genomen van verschillende websites en geven aan daarop te gaan kijken. Een respondent geeft aan het bovenal belangrijk te vinden dat je de mensen kent waar je terecht kunt voor vragen of hulp.

3.9 Resultaten interviews

In de interviews is met name ingezoomd op de vindbaarheid van informatie en de behoefte aan informatie, in het bijzonder ten aanzien van benodigde kennis en vaardigheden om op signalen of vermoedens te kunnen handelen.

3.9.1 Vindbaarheid van de informatie

Het formele netwerk

Voor de meeste sectoren wordt aangegeven dat de primaire (digitale) informatiebron het intranet is van de eigen organisatie. Daarop wordt onder de verantwoordelijkheid van aandachtsfunctionarissen de relevante en meest actuele informatie gepresenteerd. Als er branche richtlijnen voor handen zijn worden die gevolgd. En voor de medische beroepen werd aangegeven dat er een koppeling is gemaakt met de interne protocollen. Als niet digitale hulpbronnen worden over het algemeen intern de aandachtsfunctionarissen of vertrouwenspersoon aangewezen en extern de huisartsen. Binnen de sector Kinderopvang werd aangegeven dat de informatie ook jaarlijks onder de aandacht wordt gebracht van alle medewerkers. Voor de andere sectoren is dat niet aangegeven, of juist expliciet benoemt dat dit vaker zou mogen.

In enkele interviews kwam de ervaring naar boven dat zij de vindbaarheid van informatie omtrent ouderenmishandeling, beduidend minder vonden dan voor de andere vormen van mishandeling.

Kijkend naar externe digitale bronnen kwam in veel interviews naar voren dat er momenteel geen plek zou zijn waar alle informatie actueel, volledig en concreet op 1 plek gepresenteerd wordt. Oftewel de algemene informatie over de meldcode, inclusief de stappen, handreikingen en sociale kaart. Men vond het prettig als daar wel sterker op ingezet zou worden. Gekoppeld aan acties om de bekendheid van de betreffende plek goed te borgen. In algemene zin werd de site van Veilig Thuis als meest bekend ervaren, maar niet in alle gevallen

concreet genoeg en onvoldoende aangesloten op de Almeerse (of Flevolandse) praktijk. Op de site van de gemeente Almere vond men het teveel zoeken en ontbrak veel informatie. De site van ZorgOog werd gezien als onvoldoende bekend en weliswaar concreter en vollediger, maar onvoldoende actueel.

Het informele netwerk

Doordat men in het informele netwerk veelal minder de beschikking heeft over digitale hulpbronnen zoals een intranet, en er geen verplichting is om te werken met de meldcode, gaf het informele netwerk veel vaker aan afhankelijk te zijn van zoeken naar informatie via internet (Google). Aanvullend vertrouwt men sterker op onderling contact om te komen tot de juiste informatie en acties bij signalen en vermoedens. De ervaring is over het algemeen niet dat het een onderwerp is dat leeft onder vrijwilligers en derhalve zijn zij over het algemeen ook slecht op de hoogte van hoe signalen te herkennen en daaropvolgend te handelen. Dit geldt in mindere mate voor de vrijwilligers en mantelzorgers verbonden aan vrijwilligersorganisaties.

3.9.2 Behoeftte aan informatie (kennis en vaardigheden)

Het formele netwerk

Samenvattend kwamen de volgende punten als meest relevant naar voren:

- Behoeftte aan een sociale kaart op dit gebied. Daarin inbegrepen een verduidelijking in welke partijen in het proces van belang zijn en wat precies hun rol is (bijvoorbeeld Veilig Thuis versus Samen Veilig).
- Meer informatie over juridische zaken (bijvoorbeeld m.b.t. informatie delen en privacy).
- Een hulpmiddel om te beter te vatten welke signalen zorgelijk en/of bedreigend zijn en hoe daaropvolgend concreet te handelen (denk aan gespreksvoering).
- (Digitale) Handreiking over hoe je concreet dient te handelen, met name om handelingsverlegenheid te verkleinen.
- Aandacht voor mogelijk belangrijke culturele verschillen.
- Mogelijkheden voor scholing.

Het informele netwerk

Samenvattend kwamen de volgende punten als meest relevant naar voren:

- Duidelijkheid over waar men terecht kan, wat men zelf moet doen en wat er vervolgens concreet met een melding gedaan kan en/of zal worden (verwachtingsmanagement). In het bijzonder ten aanzien van Veilig Thuis en de wijkteams.
- Inzetten op bewustwording van het probleem.
- Een inhoudsdeskundige van buiten de club die regie kan voeren bij een concrete casus.
- (Digitale) Handreiking over hoe je concreet dient te handelen, met name om handelingsverlegenheid te verkleinen.

4.1 Conclusies

De uitkomsten uit de digitale enquête en de bevindingen uit de interviews leiden tot de conclusies die hieronder weergegeven worden. Daarbij wordt ook een relatie gelegd met de bevindingen uit landelijk onderzoek.

Vooraf kan geconcludeerd worden dat de aandacht voor het onderwerp kindermishandeling en huiselijk geweld door het afnemen van de enquêtes en de interviews heeft geresulteerd in individuele acties. Zo gaven verschillende respondenten aan gestimuleerd te zijn om zelf informatie te gaan zoeken en genoemde websites te gaan raadplegen. Daarnaast vertelden respondenten dat ter voorbereiding van de interviews het onderwerp vaak met collega's onderling al besproken is.

In algemene zin is gevonden dat alle organisaties die hebben meegedaan aan het onderzoek het belang van en aandacht voor de problematiek van huiselijk geweld en kindersmishandeling, onderschrijven.

Informatiebronnen algemeen

De informatiebronnen die in het formele veld gebruikt worden zijn vooral digitaal. Met name websites en intranet scoren hoog en in mindere mate de app en social media. Daarnaast is intercollegiale consultatie voor veel respondenten een belangrijke vorm van informatievoorziening. In het bijzonder de aandachtsfunctionaris speelt in toenemende mate een belangrijke rol in de informatieverstrekking binnen organisaties. Dit kwam met name in de interviews naar voren.

De aandachtsfunctionarissen hebben binnen de organisaties ook een belangrijke rol ten aanzien van de vraagbaakfunctie en ondersteuning bij casuïstiek voor de medewerkers. Om deze rol optimaal te kunnen vervullen, bestaat behoefte aan onderlinge uitwisseling van informatie en ervaringen omdat het vaak een solitaire, maar ook nieuwe functie is binnen een organisatie. Een knelpunt vormt het feit dat de functie van aandachtsfunctionaris in de meeste organisaties iets is dat men 'erbij moet doen'.

Bij het informele netwerk informeert meer dan de helft van de respondenten zich via de leidinggevende, het bestuur of bij een aandachtsfunctionaris. Zij zijn minder digitaal ingesteld. In de interviews werd bevestigd dat de vrijwilligers vooral informatie halen uit hun contacten met leidinggevendenden, pas op het moment dat er iets speelt. Bij vrijwilligersorganisaties wordt informatie via intranet geraadpleegd.

Er werd opgemerkt dat op de gemeentesite nauwelijks informatie te vinden is voor burgers over het melden van vermoedens van huiselijk geweld.

Bijna de helft van de respondenten geeft in de enquête aan dat een digitaal hulpmiddel zou kunnen helpen beter te signaleren en te handelen.

De algemene informatie over de meldcode is gemakkelijk beschikbaar doordat deze op verschillende plekken op internet en vaak ook intern op intranetten, te vinden is. Op basis van de enquêtes en interviews concluderen we dat de informatie over wat de meldcode is en uit welke stappen die bestaat, als voldoende wordt bestempeld. Waar wel behoefte aan is, is veel meer achtergrond informatie over thema's die een rol spelen in het omgaan met signaleren en handelen. Informatie die vooral betrekking heeft op de eigen werkpraktijk. Het gaat dan met name om vaardigheden zoals gespreksvoering, maar ook om zaken als informatie delen, privacy en omgaan met de vertrouwensrelatie tussen professionals en cliënt/patiënt. Handelingsverlegenheid wordt veel genoemd als knelpunt om actie te ondernemen bij vermoedens van geweld.

Ondersteunende toolkits zijn weinig bekend, zowel binnen het formele als informele netwerk. Dit werd ook in eerder landelijk onderzoek gevonden. Respondenten geven aan dat er wel behoefte is aan ondersteunende hulpmiddelen. Deze zouden op de eigen werksituatie van toepassing moeten zijn. Onderwerpen die daarbij genoemd worden zijn de privacy en het delen van informatie, het bespreekbaar maken van vermoedens en het omgaan met de vertrouwensrelatie bij vermoedens van kindermishandeling en huiselijk geweld.

Digitale informatiebronnen lokaal/regionaal

ZorgOog is niet breed bekend als informatiebron over het onderwerp, maar scoort in de enquête wel beter op het gebruik van het stappenplan, met name binnen het informele netwerk. Uit de interviews kwam ook naar voren dat onder de bevroegde respondenten ZorgOog nauwelijks bekend was. Respondenten die de site bekeken hebben, geven echter wel aan dat juist het regionale karakter en de achterliggende handreikingen meerwaarde hebben. Waarbij het dan uiteraard wel belangrijk wordt gevonden dat de informatie goed up-to-date gehouden wordt. De respondenten die in eerste aanleg aangaven geen meerwaarde te zien in ZorOog vonden het meestal echter wel belangrijk dat handreikingen en regionale informatie op een andere site een goede plek hebben. Op dit moment is ZorgOog echter in de scope en detaillering het meest uitgebreid op dit gebied.

Uit de enquête blijkt dat de website van Veilig Thuis als regionale site het best bekend is en vermoedelijk mede daardoor binnen het formele netwerk ook gezien wordt als de website die het meest aangewezen is om de informatie over de meldcode en de bijbehorende stappen te bieden. Daarbij moet de informatie kort en duidelijk zijn, op de werkpraktijk gericht zijn en telefoonnummers en/of contactpersonen bevatten om de lijntjes kort te maken. De website moet een duidelijke werkinstructie bevatten en gebruikt kunnen worden als toetsing en check voor het afwegen van risico's. In de aanvullende interviews worden echter ook ZorgOog en de website van Mantelzorgplein genoemd als mogelijke plek om de informatie te bieden.

Aanscherping meldcode

Belangrijk te benoemen is dat meer dan de helft van de respondenten uit het formele netwerk in de enquête aangaf niet bekend te zijn met de aanscherping van de meldcode per 1 januari 2019. Hier is in de interviews op doorgevraagd, maar daarin bleek het grootste deel van de respondenten wel bekend met de aanscherping. Het voorgaande zou wellicht verklaard kunnen worden door het gegeven dat de geïnterviewden vooral leidinggevende functies hadden, in tegenstelling tot de functieverdeling onder de enquête respondenten.

Bevorder aandacht voor en kennis van het thema

Om de aandacht voor het thema te bevorderen en levend te houden geven respondenten in de interviews aan dat binnen de eigen organisatie meer gedaan moet worden aan het informeren van de medewerkers. De vindbaarheid van informatie wordt vergroot als men regelmatig op de informatie geattendeerd wordt. Zo geeft een vereniging aan dat expliciet informatie opnemen in een gids of trainersboekje kan helpen mensen bewust te maken van het probleem. Bij de geïnterviewden actief binnen de sportwereld bestaat behoefte aan een aanspreekpunt buiten de vereniging of club om een signaal verder te brengen. Aangegeven wordt dat het onderwerp niet zo leeft, maar dat voorlichting belangrijk is om aandacht voor het probleem te krijgen. Op basis van het interview is het vermoeden dat [het initiatief van NOCNSE](#), waar sportverenigingen contact mee kan leggen voor hulp bij seksuele intimidatie, nog onvoldoende breed bekend is. Hier zou lokaal op gewezen kunnen worden.

Er is veel behoefte aan training over het signaleren en handelen bij vermoedens van zorgwekkende situaties. Deze wens wordt door meerdere beroepsgroepen en vrijwilligers aangegeven. Kennis over signaleren en handelen is belangrijk, maar het gaat er vooral om wat de professional of vrijwilliger moet en kan doen in de werkpraktijk om het beter te maken voor de betrokkenen. Handelingsverlegenheid vormt hierin een belangrijke drempel die geslecht zou moeten worden. Training in gesprekstechnieken wordt als suggestie genoemd.

Ouderen

Wat betreft de respons op de enquête viel op dat de doelgroep ouderen het minst vertegenwoordigd was. In de daaropvolgende interviews werden echter geen signalen gevonden dat er een mogelijke oorzaak zou liggen in een mindere beleving van het thema binnen de ouderenzorg. Wel lijken de thema's ouderen mishandeling en

ontspoorde mantelzorg overigens onderbelichte onderwerpen op veel van de onderzochte sites die informatie over de meldcode bieden. In het fieldresearch kwam naar voren dat handreikingen over het duiden van signalen rond verschillende vormen van ouderenmishandeling worden gemist. Het voorgaande kan een verklaring zijn voor de ervaring van Veilig Thuis dat zij weinig meldingen ouderenmishandeling krijgen. Ouderenmishandeling heeft overigens landelijk voor Veilig Thuis de aandacht en daar zal binnen haar landelijk netwerk ook scholing op komen eind 2018.

Rollen en verantwoordelijkheden in de keten

Tijdens de interviews werd door de meeste respondenten nadrukkelijk aandacht gevraagd voor de samenwerking in de keten. Zoals bijvoorbeeld wat er precies gebeurt als er bij Veilig Thuis gemeld wordt. Wat genoemd wordt is dat deze onduidelijkheid als een belemmering wordt ervaren om te melden. Het is niet altijd helder hoe de verhouding tussen inzet van Veilig Thuis en Samen Veilig (SAVE) ligt. Signaleren en handelen zou verbeterd kunnen worden door verheldering van de rol en taken van Veilig Thuis en Samen Veilig. Ook de rol en expertise van de wijkteams werd ter discussie gesteld in de zin dat daar bij respondenten nog veel onduidelijkheid en twijfel over bestaat. Wat men graag ziet is een verbetering in de (telefonische) bereikbaarheid van zowel het wijkteam als Veilig Thuis.

Verwijsindex (ESAR)

Uit de interviews kwam als opvallend punt naar voren dat bijna niemand van de respondenten bekend is, laat staan werkt, met het registratieprogramma ESAR. Als belangrijkste reden wordt gegeven dat men de ervaring heeft dat het geen meerwaarde oplevert. Die opstelling resulteert echter wel in een vicieuze cirkel; want als weinig professionals hierin melden, komen er weinig koppelingen tot stand en wordt het nut van invullen van ESAR steeds minder erkend.

Overeenstemming met landelijke uitkomsten

Bevindingen uit landelijke onderzoeken zoals beschreven in hoofdstuk 3.3, komen voor een groot deel overeen met de bevindingen in dit Almeerse behoeftenonderzoek. Ook landelijk komt naar voren dat de bekendheid met de meldcode en de informatie daarover goed is, maar dat een duurzame implementatie van de meldcode in de werkwijze aandachtspunt is. Het vrijmaken en aanstellen van een aandachtsfunctionaris die professionals intern kan ondersteunen bij de toepassing van de meldcode is een manier om te zorgen voor een duurzame implementatie van de meldcode. Onderzoek geeft verder aan dat als vermoedens van mishandeling gesignaleerd worden, de opvolging nogal eens achterwege blijft. Belemmeringen die genoemd worden zijn de inschatting van de veiligheid van het kind, de vertrouwensrelatie en het ontbreken van vaardigheden in gespreksvoering. De terugkoppeling over meldingen door Veilig Thuis en de ondersteuning van professionals bij de toepassing van de stappen van de meldcode, komen ook als aandachtspunt naar voren.

Ook in het nationaal programma van de overheid (zie Nationaal programma Geweld hoort nergens thuis) hebben de gekozen actiepunten duidelijke raakvlakken met de behoefte aan informatie van de Almeerse voorzieningen. Er wordt ingezet op voorlichting over de werkwijze van Veilig Thuis en op gerichte informatie over ouderenmishandeling. Men wil E-learning en trainingen organiseren rond gespreksvoering, kindcheck en aangepaste meldcode. Andere actiepunten zijn kennis delen over het delen van informatie tussen professionals, de professionalisering van de aandachtsfunctie en scholing van wijkteams.

4.2 Aanbevelingen

Een algemene aanbeveling is om de aandacht voor het thema vooral levend te houden door structureel informatie te verstrekken. Dit zou bijvoorbeeld een digitale nieuwsbrief kunnen zijn die vanuit de gemeente met enige regelmaat naar alle aandachtsfunctionarissen gestuurd wordt. Verspreid kennis en kunde, laat zien met cijfers hoe groot het probleem in Almere is en maak een statement als gemeente wat we wel en niet tolereren.

De informatie kan tevens via bestaande reguliere overlegvormen in de verschillende domeinen gedeeld worden. Hier zouden de wijkteams een rol bij kunnen spelen, omdat zij vaak een goed overzicht hebben voor hun wijk.

Digitale informatievoorziening

Er is voldoende behoefte gevonden om de investering in een goede up to date gehouden lokale/regionale website met stroomschema, sociale kaart, nieuws en ontwikkelingen te rechtvaardigen. Om zodoende beter te borgen dat alle informatie bij elkaar staat en goed toegankelijk is. Waar zowel professionals die verplicht werken met de meldcode als vrijwilligers de informatie kunnen vinden. Korte tekst met doorklikmogelijkheid om alles snel te kunnen vinden draagt hieraan bij. Maak per beroepsgroep helder wat de rollen en taken zijn in de stappen van de meldcode. Zorg ervoor dat de informatie per onderwerp te vinden is, zoals kindermishandeling, oudermishandeling, enzovoort. Heb ook oog voor situatiebeschrijvingen en filmpjes over casussen. Ouderenmishandeling en ontspoorde mantelzorg dient een prominente plek te krijgen op de site. Afsluitend is het belangrijk om te investeren in een goede bekendheid van de website. Onder zowel professionals als vrijwilligers. Hiervoor zou ook goed de aansluiting gezocht kunnen worden met bestaande online lokale/regionale vindplekken zoals Mantelzorgplein, Almerekracht, de Blijf Groep, Crisiswijzer Flevoland, e.d.

Voorbeelden van enkele bestpractices voor een website worden genoemd in Hoofdstuk 3.7 Best practices. Ook op de genoemde landelijke websites zijn veel voorbeelden te vinden die tot inspiratie kunnen dienen.

Verstrek informatie over hoe om te gaan met privacy en informatie delen, de vertrouwensrelatie en vaardigheden als inschatten veiligheidsrisico's en gesprekken voeren met betrokkenen. Hier zou ook een beknopte en overzichtelijke lokale/regionale digitale toolkit voor gemaakt kunnen worden.

Voorlichting

Organiseer voorlichting over de werkwijze van Veilig Thuis, Samen Veilig en de rol en mogelijkheden van de wijkteams. Deze bijeenkomsten kunnen tevens worden aangegrepen voor tips en suggesties om te komen tot verbetering van het reeds genoemde probleem met betrekking tot de bereikbaarheid en reactiesnelheid. Heb hierbij in het bijzonder oog voor:

- ✓ Geef in de voorlichting duidelijk aan wat men kan verwachten bij inschakeling van Veilig Thuis, zowel van Veilig Thuis als van de melder.
- ✓ Geef concrete tips hoe om te gaan met het gegeven dat Veilig Thuis bij een melding vooral naar feiten vraagt, terwijl de melder vaak nog uitgaat van diverse vermoedens die door hen nog niet altijd goed gestaafd kunnen worden door harde feiten.
- ✓ Promoot de mogelijkheid van advies vragen bij Veilig Thuis. Waarbij het probleem bij het formele netwerk niet zozeer in de bekendheid zit maar in hetgeen verwacht mag worden op dat moment. Bij het informele netwerk zit het probleem in eerste instantie in de bekendheid met deze mogelijkheid en daarop volgend de verwachting.

Stimuleer organisaties in het informele netwerk aandacht te besteden aan het thema. Bijvoorbeeld door in hun brochures informatie op te laten nemen of op andere wijze aan bewustwording van vrijwilligers en professionals te werken.

Lanceer een campagne om de onbekendheid met en lage gebruik van, de Verwijsindex (ESAR) te verbeteren.

Ga in gesprek met organisaties actief binnen de ouderenzorg in Almere ter bijdrage aan het doel om oudermishandeling en ontspoorde mantelzorg daar eerder en beter in beeld te krijgen, en daaropvolgend hen te motiveren bij signalen melding te doen bij Veilig Thuis. In de contacten kan gewezen worden op en input worden gehaald uit, de landelijk beschikbare informatie van de Rijksoverheid²⁷.

²⁷ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/oudermishandeling>

Training en cursussen

Beroepsverenigingen hebben landelijk een verantwoordelijkheid toebedeeld gekregen om voor de eigen beroepsgroep de wensen voor training en cursussen te inventariseren. De gemeente zou de organisaties binnen haar gemeente daar actief op kunnen wijzen. En bij eventuele signalen dat het voor een specifieke beroepsgroep achterblijft dit aanhangig maken bij de betreffende beroepsvereniging. Als leerpunten kan daarbij worden meegegeven aan de betreffende beroepsverenigingen dat de scholing vooral gericht zou moeten zijn op onderwerpen als signaleren, gespreksvaardigheden en informatie delen. En dat men graag werkt met e-learning, in het bijzonder daarbinnen met losse modules die gericht zijn op de werkpraktijk.

Ga het gesprek aan met het informele netwerk hoe aan scholingwensen binnen het informele netwerk tegemoet gekomen kan worden en hoe de gemeente dit kan faciliteren.

Professionalisering aandachtsfunctie

Inventariseer samen met het formele netwerk hoe de vertrouwensarts en de aandachtsfunctionarissen in tijd en budget beter gefaciliteerd kunnen worden. Scholing van de aandachtsfunctionarissen verdient stevigere aandacht en het is belangrijk dat regie genomen wordt in het organiseren van intervisie, bijvoorbeeld met casuïstiek bespreking.

Wijs organisaties op het belang voor aandachtsfunctionarissen om lid te worden van [de LVAK](#).

Overige aanbevelingen

Er zijn op basis van de onderzoeksresultaten nog een tweetal aanbevelingen te noemen die weliswaar buiten de scope van het onderzoek vallen, maar dusdanig relevant zijn dat ze hierbij in de rapportage zijn opgenomen.

Portefeuillehouder binnen gemeente

De voorgaande aanbevelingen leveren diverse taken en/of acties op voor de gemeente. Om daar goede en structurele borging aan te kunnen geven is de aanbeveling om een portefeuillehouder aan te wijzen binnen de gemeente die coördinerend op kan treden en overzicht kan bewaken op de uitvoering en status van de diverse taken en acties. Daarmee creëert de gemeente tevens een gemakkelijk en direct aanspreekpunt binnen de gemeente op het gebied van de meldcode kindersmishandeling en huiselijk geweld. Zowel intern voor de gemeente zelf, als voor het formele en informele netwerk.

Continuïteit van zorg

In de interviews is concreet de suggestie gedaan om een klein gezamenlijk team met doorzettingsmacht op te stellen vanuit Veilig Thuis en Samen Veilig, dat bepaalt bij wie men precies moet zijn voor een betreffende melding of hulp. Aanvullend is het verzoek of een casus altijd opgepakt zou kunnen worden, waardoor dus enkel achteraf wordt bepaald of de melding terecht was. In de interviews kwam naar voren dat er inzicht wordt gemist in wanneer meldingen wel of niet terecht zijn. Waarbij tevens werd opgemerkt dat dit gebrek aan inzicht mogelijk kan leiden tot situaties waarin mensen tijdelijk tussen wal en schip vallen. Bijvoorbeeld doordat een hulpverlener intern al afmeldt als een melding is gedaan, terwijl een wachttijd van het in behandeling nemen van een casus door Veilig Thuis vervolgens tot een gat in de hulpverlening kan leiden.

Tot slot een oproep om te zorgen dat kinderen en ouders bij signalen van zorgwekkende opvoedsituaties direct dicht bij huis ondersteund kunnen worden vanuit het wijkteam, zodat er een vangnet is voor het gezin. Zet in op preventie met het doel kindermishandeling en huiselijk geweld te voorkomen, vroegtijdig te signaleren en te stoppen en om herhaling te voorkomen.

Bijlagen

Bijlage A: Definitie Veilig Thuis

Definitie Veilig Thuis²⁸

Kindermishandeling is elke fysiek, psychisch of seksueel bedreigende of gewelddadige omgang met een kind jonger dan achttien jaar (minderjarige). De mishandeling kan door de ouders gepleegd worden, maar ook door anderen. Bijvoorbeeld leerkrachten of sportleiders.

Er zijn veel verschillende vormen van kindermishandeling, zoals bijvoorbeeld: verwaarlozing, geweld, getuige zijn van huiselijk geweld, seksueel misbruik.

Huiselijk geweld is geweld dat wordt gepleegd door iemand uit de huiselijke of familiekring. De term 'huiselijk' verwijst dus naar de relatie tussen de betrokkenen. Het gaat bijvoorbeeld om geweld tussen familieleden, tussen (ex-)partners of tussen ouder en kind.

Huiselijk geweld kan vele vormen aannemen, zoals fysieke of psychische mishandeling, seksueel geweld, verwaarlozing, vernedering of overmatige controle. Huiselijk geweld kan ook voortkomen uit schadelijke traditionele praktijken, zoals meisjesbesnijdenis (ook wel Vrouwelijke Genitale Verminking (VGV) genoemd), kind huwelijken en huwelijksdwang.

Onder **mishandeling van een ouder persoon** (iemand vanaf 65 jaar) verstaan we al het handelen of nalaten van handelen van al degenen die in een persoonlijke en/of professionele relatie met de oudere staan, waardoor de oudere persoon (herhaaldelijk) lichamelijke en/of psychische en/of materiële schade lijdt dan wel vermoedelijk zal lijden en waarbij van de kant van de oudere sprake is van een vorm van gedeeltelijke of volledige afhankelijkheid.

Ontspoorde mantelzorg: Soms is de mishandeling het gevolg van overbelasting van de mantelzorger, we noemen dat: ontspoorde zorg. Er hoeft dan geen sprake te zijn van opzet. De verzorgers beseffen niet dat ze te ver gaan. Hun acties komen voort uit onmacht en zijn eigenlijk een noodkreet. Ook verwaarlozing is een vorm van mishandeling. (Bron: Veilig Thuis)

²⁸ <http://www.veiligthuisflevoland.nl>

Bijlage B: Vragenlijst formeel netwerk

ALGEMENE VRAGEN

Welkom

Dank u wel dat u de moeite neemt deze vragenlijst in te vullen!

De gemeente Almere wil graag de behoefte peilen rondom de digitale informatievoorziening van de meldcode Kindermishandeling & Huiselijk geweld. Hiervoor is uw input belangrijk. U ontvangt deze enquête omdat u werkt binnen een beroepsgroep waarvoor een wettelijke verplichting geldt om te werken met de meldcode.

De meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld is gemaakt om u te ondersteunen wanneer u een vermoeden heeft dat iemand anders te maken heeft met huiselijk geweld, kindermishandeling, oudermishandeling of ontspoorde mantelzorg. Verderop in de vragenlijst vindt u de definitie hiervan.

Het invullen van de vragenlijst zal ongeveer 10 min in beslag nemen. In deze enquête stellen wij geen vragen over cliënten. In deze enquête stellen wij ook geen vragen waarmee u als persoon geïdentificeerd zou kunnen worden. De uiteindelijke rapportage waarin uitkomsten van deze enquête in zullen worden opgenomen zal door de gemeente ter beschikking worden gesteld aan het veld. Mocht u nog vragen of opmerkingen hebben naar aanleiding van deze enquête richt u zich dan tot degene van wie u deze enquête ontvangen heeft.

Nogmaals dank voor het invullen van deze enquête.

ALGEMENE VRAGEN

In welke sector bent u werkzaam?

q1

- (Jeugd)gezondheidszorg (inclusief: gehandicaptenzorg, ouderenzorg, thuiszorg, verslavingszorg, GGZ)
- Onderwijs
- Kinderopvang
- Welzijn en Maatschappelijke ondersteuning
- Jeugdhulp (inclusief jeugdbescherming en jeugdreclassering)
- Justitie
- Anders, nl: _____

Dit element tonen

Als In welke sector bent u werkzaam?
gehandicaptenzorg, ouderenzorg, thuiszorg, verslavingszorg, GGZ)

(Jeugd)gezondheidszorg (inclusief:
Is geselecteerd

Wat is uw functie binnen de (jeugd)gezondheidszorg?

q2

- Activiteitenbegeleider
- Ambulancemedewerker
- Ambulant Hulpverlener
- Apotheker
- Arts
- Begeleider gehandicaptenzorg
- Coassistent
- JGZ medewerker
- Kraamhulp
- Gespecialiseerde gezinsverzorger
- Huisarts
- Maatschappelijk werker
- Orthopedagoog

- Opvoedspreekuurhouder
- Paramedische beroepsgroepen
- Psychiater
- Psychiatrisch verpleegkundige
- Psycholoog
- Psychotherapeut
- Specialist ziekenhuis
- Tandarts
- Tandartsspecialisten
- Verloskundige
- Verpleegkundig specialist
- Verpleegkundige
- Verzorgende
- Anders, namelijk: _____

Dit element tonen

Als In welke sector bent u werkzaam?

Onderwijs

Is geselecteerd

Wat is uw functie binnen het onderwijs?

q3

- (Adjunct) directeur/schoolleider
- Intern begeleider primair onderwijs
- Leerkracht primair onderwijs
- Leerkracht primair speciaal onderwijs
- Leerkracht voortgezet onderwijs
- Leerkracht voortgezet speciaal onderwijs
- Leerplichtambtenaar
- Ondersteunend personeel
- Onderwijs assistent primair onderwijs
- Onderwijs assistent voortgezet onderwijs
- Zorgcoördinator voortgezet onderwijs
- Anders, namelijk: _____

Dit element tonen

Als In welke sector bent u werkzaam?

Kinderopvang

Is geselecteerd

Wat is uw functie binnen de kinderopvang?

q4

- Gastouder
- Houder kinderopvangorganisatie of gastouderbureau
- Leidinggevende
- Pedagogisch medewerker
- Anders, namelijk: _____

Dit element tonen

Als In welke sector bent u werkzaam?
Is geselecteerd

Welzijn en Maatschappelijke ondersteuning

Wat is uw functie binnen het welzijnswerk of maatschappelijke ondersteuning?

q5

- Buurtsportcoach
- Combinatiefunctionaris
- Consulent
- Educatiedewerker
- Jongerenwerker
- Kinderwerker
- Ouderenwerker
- Opbouwwerker
- Pedagogisch medewerker
- Schuldhulpverlener
- Sociaal raadsliedenwerker
- Wijkteammedewerker
- Wijkwerker

- Anders, namelijk: _____

Dit element tonen

Als In welke sector bent u werkzaam?
jeugdreclassering) Is geselecteerd

Jeugdhulp (inclusief jeugdbescherming en

Wat is uw functie binnen de jeugdhulp?

q6

- Ambulant hulpverlener
- Arts
- Begeleider
- Begeleider pleegzorg
- Gezinshuisouder
- GZ-psycholoog
- Jeugdbeschermer
- Jeugdreclasserder
- Kinder- en jeugdpsychiater
- Medewerker VeiligThuis
- Orthopedagoog
- Pedagoog
- Pedagogisch medewerker
- Pleegouder
- Psychiatrisch verpleegkundige
- (Spel)therapeut
- Teamleider
- Zorgassistent
- Anders, namelijk: _____

Dit element tonen

Als In welke sector bent u werkzaam?

Justitie

Is geselecteerd

Wat is uw functie binnen justitie?

q7

- (Jeugd)agent
- Medewerker COA
- Medewerker Bureau Halt
- Medewerker Dienst Justitiële inrichtingen
- Raadsonderzoeker
- Recherchekundige
- Reclasseringsmedewerker
- Surveillance medewerker
- Anders, namelijk: _____

Dit element tonen

Als In welke sector bent u werkzaam?

Anders, nl:

Is geselecteerd

Wat is uw functie binnen deze sector?

q25

- Vul hier uw functietitel in: _____

Met welke doelgroep werkt u het meest?

q8

- Jeugd (0-18 jaar)
- Jong volwassenen (18-23 jaar)
- Volwassenen
- Senioren (vanaf 65 jaar)

Werkt u binnen een organisatie of zelfstandig/vrijgevestigd?

q9

- Binnen een organisatie
- Zelfstandig/Vrijgevestigd

Definities kindermishandeling, huiselijk geweld, mishandeling ouder persoon en ontspoorde mantelzorg:

Nu willen wij u een aantal vragen stellen over de meldcode Kindermishandeling & Huiselijk geweld. Hiervoor is het belangrijk dat u de definities van de verschillende vormen van mishandeling kent. Mocht u de definities nog niet kennen of deze nogmaals willen nalezen, zie onderstaand de definities zoals we die hanteren voor deze enquête.

Kindermishandeling is elke fysiek, psychisch of seksueel bedreigende of gewelddadige omgang met een kind jonger dan achttien jaar (minderjarige). De mishandeling kan door de ouders gepleegd worden, maar ook door anderen zoals leerkrachten of sportleiders. Er zijn veel verschillende vormen van kindermishandeling, zoals bijvoorbeeld: verwaarlozing, geweld, getuige zijn van huiselijk geweld, seksueel misbruik. (Bron: Veilig Thuis)

Huiselijk geweld is geweld dat wordt gepleegd door iemand uit de huiselijke of familiekring. De term 'huiselijk' verwijst dus naar de relatie tussen de betrokkenen. Het gaat bijvoorbeeld om geweld tussen familieleden, tussen (ex-)partners of tussen ouder en kind. Huiselijk geweld kan vele vormen aannemen, zoals fysieke of psychische mishandeling, seksueel geweld, verwaarlozing, vernedering of overmatige controle. Huiselijk geweld kan ook voortkomen uit schadelijke traditionele praktijken, zoals meisjesbesnijdenis (ook wel Vrouwelijke Genitale Verminking (VGV) genoemd), kind huwelijken en huwelijksdwang. (Bron: Veilig Thuis)

Onder **mishandeling van een ouder persoon** (iemand vanaf 65 jaar) verstaan we 'al het handelen of nalaten van handelen van al degenen die in een persoonlijke en/of professionele relatie met de oudere staan, waardoor de oudere persoon (herhaaldelijk) lichamelijke en/of psychische en/of materiële schade lijdt dan wel vermoedelijk zal lijden en waarbij van de kant van de oudere sprake is van een vorm van gedeeltelijke of volledige afhankelijkheid.

Ontspoorde (mantel)zorg: Soms is de mishandeling het gevolg van overbelasting van de mantelzorger, we noemen dat: ontspoorde zorg. Er hoeft dan geen sprake te zijn van opzet. De verzorgers beseffen niet dat ze te ver gaan. Hun acties komen voort uit onmacht en zijn eigenlijk een noodkreet. Ook verwaarlozing is een vorm van mishandeling. (Bron: Veilig Thuis)

MELDCODE ALGEMEEN

Heeft u de afgelopen 5 jaar wel eens vermoedens van huiselijk geweld, kindermishandeling, ouderenmishandeling en/of ontspoorde (mantel)zorg gehad in uw werkpraktijk?

q10

- Ja
- Nee

In hoeverre bent u het eens met de volgende stelling?

“Ik weet hoe ik moet handelen bij vermoedens of signalen van huiselijk geweld, kindermishandeling en/of ouderenmishandeling”

q11

- Helemaal mee oneens
- Mee oneens
- Niet mee oneens / niet mee eens
- Mee eens
- Helemaal mee eens

Welke van de onderstaande stappenplannen wordt als basis gebruikt binnen uw organisatie? q13

- Het stappenplan van ZorgOog Flevoland (dit is het basismodel VWS met regionale inkleuring)
- Basismodel van VWS
- Stappenplan van onze brancheorganisatie
- Een ander stappenplan, namelijk: _____
- Ik weet niet welk stappenplan wordt gebruikt.
- Geen stappenplan, omdat _____

Bent u bekend met de aanscherping van de meldcode per 1 januari 2019?

q27

- Ja
- Nee

BEKENDHEID MET DE MELDCODE EN TOOLS

LET OP: De nu volgende vragen gaan over de huidige meldcode. De vragen gaan dus NIET over de aangescherpte meldcode zoals die zal gelden per 1 januari 2019.

Ik weet waar ik terecht kan met vragen over het werken met de meldcode:

q14

- Ja
- Nee

Er zijn verschillende middelen die u informeren over de meldcode. Vink aan welke u gebruikt (meerdere antwoorden mogelijk)

q15

- Landelijke website(s)
- Lokale/regionale website(s) of de website van de eigen organisatie
- Ik gebruik dan een zoekmachine (zoals Google) om op de juiste website te komen
- App(s) (bijvoorbeeld de landelijke meldcode app)
- Social media (zoals LinkedIn, Facebook)
- Het handelingsprotocol of intranet van de eigen organisatie
- De aandachtsfunctionaris of aanspreekpunt binnen de organisatie
- Het handelingsprotocol/meldcode van mijn eigen brancheorganisatie
- Cursussen en trainingen
- (Stedelijke) overleggen, werkgroepen of bijeenkomsten
- Ik zoek hier geen informatie over, omdat _____
- Anders, namelijk: _____

Dit element tonen

Als	Er zijn verschillende middelen die u informeren over de meldcode. ...	Landelijke website(s)	Is geselecteerd
Of	Er zijn verschillende middelen die u informeren over de meldcode. ... van de eigen organisatie	Lokale/regionale website(s) of de website	Is geselecteerd
Of	Er zijn verschillende middelen die u informeren over de meldcode. ... Google) om op de juiste website te komen	Ik gebruik dan een zoekmachine (zoals	Is geselecteerd
Of	Er zijn verschillende middelen die u informeren over de meldcode. ... app)	App(s) (bijvoorbeeld de landelijke meldcode	
Of	Er zijn verschillende middelen die u informeren over de meldcode. ... geselecteerd	Social media (zoals LinkedIn, Facebook)	Is geselecteerd

Wilt u uw antwoord op de voorgaande vraag toelichten? Vink daarvoor in de onderstaande lijst het digitale hulpmiddel aan dat u gebruikt voor informatie over de meldcode.

(meerdere antwoorden mogelijk)

q26

- Een landelijke website (bijv. van VWS of het NJI)
- De website van Veilig Thuis Flevoland
- De website van ZorgOog Flevoland
- De website van de gemeente Almere
- De website/het intranet van de eigen organisatie
- De meldcode app
- LinkedIn
- Anders, namelijk:
- Weet ik niet

Dit element tonen

Als	Er zijn verschillende middelen die u informeren over de meldcode. ...	Landelijke website(s)	Is geselecteerd
Of	Er zijn verschillende middelen die u informeren over de meldcode. ... van de eigen organisatie	Lokale/regionale website(s) of de website	Is geselecteerd
Of	Er zijn verschillende middelen die u informeren over de meldcode. ... Google) om op de juiste website te komen	Ik gebruik dan een zoekmachine (zoals	Is geselecteerd
Of	Er zijn verschillende middelen die u informeren over de meldcode. ... app)	App(s) (bijvoorbeeld de landelijke meldcode	
Of	Er zijn verschillende middelen die u informeren over de meldcode. ... geselecteerd	Social media (zoals LinkedIn, Facebook)	Is geselecteerd

Heeft u nog suggesties ter verbetering van het digitaal hulpmiddel(en) dat u heeft aangevinkt onder de vorige vraag?

q17

- Nee
- Ja, namelijk: _____

Dit element tonen

Als	Er zijn verschillende middelen die u informeren over de meldcode. ...	Landelijke website(s)	Is niet geselecteerd
Of	Er zijn verschillende middelen die u informeren over de meldcode. ... van de eigen organisatie	Lokale/regionale website(s) of de website	Is niet geselecteerd
Of	Er zijn verschillende middelen die u informeren over de meldcode. ... (Google) om op de juiste website te komen	Ik gebruik dan een zoekmachine (zoals	Is niet geselecteerd
Of	Er zijn verschillende middelen die u informeren over de meldcode. ... (app)	App(s) (bijvoorbeeld de landelijke meldcode	Is niet geselecteerd
Of	Er zijn verschillende middelen die u informeren over de meldcode. ... niet geselecteerd	Social media (zoals LinkedIn, Facebook)	Is niet geselecteerd

Onder de hulpmiddelen die u heeft aangevinkt bij de voorgaande vraag zat geen digitaal hulpmiddel. Geef aan wat voor u van toepassing is.

(meerdere antwoorden mogelijk)

q29

- Nee, ik heb geen behoefte aan een digitaal hulpmiddel met meer informatie over de meldcode
- Ja, ik heb wel behoefte aan een digitaal hulpmiddel met meer informatie over de meldcode

Dit element tonen

Als	Onder de hulpmiddelen die u heeft aangevinkt bij de voorgaande vraag...	Ja, ik heb wel behoefte aan een digitaal	Is geselecteerd
	hulpmiddel met meer informatie over de meldcode		

Kunt u toelichten of ons suggesties geven wat of wanneer het digitale hulpmiddel dan precies in uw behoefte zou voorzien?

q30

- Ja, namelijk: _____
- Nee
- Weet ik niet

Uiteindelijk gaat het er om dat u de stappen in de meldcode in de praktijk kan brengen. Zoals wat zijn precies signalen van mishandeling, hoe kan ik het gesprek aangaan met een collega, hoe weeg ik het geweld enzovoorts. Mist u hier nog informatie over?

q20

- Ja
- Nee

Dit element tonen

Als	Uiteindelijk gaat het er om dat u de stappen in de meldcode in de ...	Ja	Is geselecteerd
-----	---	----	-----------------

U heeft aangegeven nog informatie over het werken met de meldcode te missen. Geef aan welke van de onderstaande kanalen u daar het beste bij kunnen helpen en licht indien mogelijk toe wat u mist. (meerdere antwoorden mogelijk)

q21

- Een landelijke website (bijvoorbeeld van VWS of het NJI), namelijk: _____
- De website van Veilig Thuis Flevoland, namelijk: _____
- De website van ZorgOog Flevoland, namelijk: _____
- De website van de gemeente Almere, namelijk: _____
- De website/het intranet van de eigen organisatie, namelijk: _____
- De meldcode app, namelijk: _____
- Anders, namelijk: _____
- Weet ik niet
- Geen van de genoemde opties, omdat: _____

Bent u bekend met de volgende ondersteunende hulpmiddelen, ook wel toolkits genoemd? Maakt u hier gebruik van?

q22

	niet bekend	wel bekend, geen gebruik	wel bekend en gebruik
--	-------------	--------------------------	-----------------------

<u>Landelijke toolkit via www.meldcode.nl/toolkit</u> . Dit zijn landelijke hulpmiddelen voor het invoeren van de meldcode, zoals factsheets, folders, checklist voor het stappenplan	☐	☐	☐
<u>de handleidingen bij ZorgOog op www.zorgoog.nl</u> . Dit zijn handelingsadviezen bij de stappen van de meldcode, informatie over het voeren van gesprekken met cliënten, e.d.	☐	☐	☐
<u>De meldcode app</u> . In deze app van de Rijksoverheid kan het stappenplan aangepast worden aan de eigen organisatie en kunnen eigen notities ingevoegd worden.	☐	☐	☐
<u>Online cursussen</u> “Werken met een meldcode” bijvoorbeeld via Augeo	☐	☐	☐

Dit element tonen

Als Bent u bekend met de volgende ondersteunende hulpmiddelen, ook wel... www.meldcode.nl/toolkit . Dit zijn landelijke hulpmiddelen voor het invoeren v	- 2 wel bekend, geen gebruik	1 Landelijke toolkit via	Is geselecteet
Of Bent u bekend met de volgende ondersteunende hulpmiddelen, ook wel... www.meldcode.nl/toolkit . Dit zijn landelijke hulpmiddelen voor het invoeren v	- 3 wel bekend en gebruik	1 Landelijke toolkit via	Is geselecteerd
Of Bent u bekend met de volgende ondersteunende hulpmiddelen, ook wel... www.zorgoog.nl . Dit zijn handelingsadviezen bij de stappen van de me	- 2 wel bekend, geen gebruik	2 de handleidingen bij ZorgOog op	Is geselecteerd
Of Bent u bekend met de volgende ondersteunende hulpmiddelen, ook wel... www.zorgoog.nl . Dit zijn handelingsadviezen bij de stappen van de me	- 3 wel bekend en gebruik	2 de handleidingen bij ZorgOog op	Is geselecteerd
Of Bent u bekend met de volgende ondersteunende hulpmiddelen, ook wel... Rijksoverheid kan het stappenplan aangepast worden aan de eigen	- 2 wel bekend, geen gebruik	3 De meldcode app. In deze app van de	Is geselecteerd
Of Bent u bekend met de volgende ondersteunende hulpmiddelen, ook wel... Rijksoverheid kan het stappenplan aangepast worden aan de eigen	- 3 wel bekend en gebruik	3 De meldcode app. In deze app van de	Is geselecteerd
Of Bent u bekend met de volgende ondersteunende hulpmiddelen, ook wel... meldcode” bijvoorbeeld via Augeo	- 2 wel bekend, geen gebruik	4 Online cursussen “Werken met een	Is geselecteerd
Of Bent u bekend met de volgende ondersteunende hulpmiddelen, ook wel... meldcode” bijvoorbeeld via Augeo	- 3 wel bekend en gebruik	4 Online cursussen “Werken met een	Is geselecteerd

Heeft u nog suggesties voor verbetering van het digitaal hulpmiddel(en) dat u heeft aangevinkt onder de vorige vraag?

Q23

- Nee
- Ja, namelijk: _____

Heeft u verder nog opmerkingen of suggesties?

Q24

Hartelijk dank voor het invullen van deze vragenlijst.

Bijlage C: Antwoorden vragenlijst formeel netwerk

Status	Aantal
Voltooid	348
Wordt aan gewerkt	190
Niet beantwoord	0

q1: Sector werkzaam	Telling	%
(Jeugd)gezondheidszorg (inclusief: gehandicaptenzorg, ouderenzorg, thuiszorg, verslavingszorg, GGZ)	136	39%
Onderwijs	71	20%
Kinderopvang	42	12%
Welzijn en Maatschappelijke ondersteuning	45	13%
Jeugdhulp (inclusief jeugdbescherming en jeugdreclassering)	16	5%
Justitie	14	4%
Anders, nl:	24	7%

Nb. De antwoorden gegeven onder *Anders, nl* konden allemaal toegeschreven worden naar één van de zes sectoren.

q2: Beroepsverdeling binnen sector (jeugd-)gezondheidszorg	Telling	%
Activiteitenbegeleider	1	1%
Ambulancemedewerker	1	1%
Ambulant Hulpverlener	5	3%
Apotheker	1	1%
Arts	17	11%
Crisisinterventor	2	1%
Doktersassistent	1	1%
Fysiotherapie	1	1%
Gehandicaptenzorg	1	1%
Huisarts	9	6%
Huisarts assistente	1	1%
Huishoudelijk ondersteuner	1	1%
JGZ medewerker	14	9%
Kraamhulp	2	1%
Maatschappelijk werker	4	3%
Mediation	1	1%
Mondzorg	1	1%
Orthopedagoog	7	5%
Paramedische beroepsgroepen	14	9%
Podoloog	1	1%
Poli assistent	1	1%
Praktijkondersteuners (POH-GGZ & GGZ-Jeugd)	7	5%
Preventiewerker	2	1%
Psychiater	1	1%
Psychiatrisch verpleegkundige	1	1%

Psycholoog	21	14%
Psychotherapeut	2	1%
SEH	3	2%
Sociaal Pedagogisch hulpverlener	1	1%
Specialist ziekenhuis	1	1%
Tandarts	4	3%
Teamleider/Manager/Beleidsadviseur	9	6%
Verloskundige	3	2%
Verpleegkundig specialist	2	1%
Verpleegkundige	9	6%

q3: Beroepsverdeling binnen sector onderwijs	Telling	%
(Adjunct) directeur/schoolleider	27	38%
Intern begeleider primair onderwijs	13	18%
Gedragsdeskundigen	1	1%
Leerkracht primair onderwijs	7	10%
Leerkracht primair speciaal onderwijs	6	8%
Leerkracht voortgezet onderwijs	2	3%
Leerkracht voortgezet speciaal onderwijs	1	1%
Leerplichtambtenaar	2	3%
Ondersteunend personeel	1	1%
Onderwijs assistent primair onderwijs	1	1%
Onderwijs begeleider Passend Onderwijs	1	1%
(Ortho)Pedagogen	2	3%
RMC consulent	1	1%
Schoolmaatschappelijk werk	3	4%
Vertrouwenspersoon	1	1%
Zorgcoördinator voortgezet onderwijs	3	4%

q4: Beroepsverdeling binnen sector kinderopvang	Telling	%
Gastouder	12	29%
Houder kinderopvangorganisatie of gastouderbureau	13	31%
Leidinggevende	9	21%
Pedagogisch medewerker	7	17%
Toezichthouder	2	5%

q5: Beroepsverdeling binnen sector welzijnswerk of maatschappelijke ondersteuning	Telling	%
Baliemedewerker	1	2%
Beleidsadviseur	1	2%
Buurtsportcoach	3	7%
Consulent	1	2%
Jongerenwerker	6	13%
Kinderwerker	1	2%
Maatschappelijk werkenden/begeleider	11	24%
Manager	3	7%

Ouderenwerker	3	7%
Opbouwwerker	5	11%
Pedagogisch medewerker	8	17%
Vrouwenopvang	1	2%
Wijkteammedewerker	1	2%
Wijkwerker	1	2%

q6: Beroepsverdeling binnen sector jeugdhulp	Telling	%
Ambulant hulpverlener	3	19%
Begeleider	1	6%
GZ-psycholoog	1	6%
Jeugdbeschermer	3	19%
Medewerker jeugdhulp	3	19%
Medewerker VeiligThuis	2	13%
Orthopedagoog	1	6%
Regiomanager	1	6%
Schoolmaatschappelijk werk	1	6%

q7: Beroepsverdeling binnen sector justitie en politie	Telling	%
(Jeugd)agent	7	41%
(Forensisch) Therapeutisch werker	2	12%
Medewerker Dienst Justitiële inrichtingen	3	18%
Psychiater	1	6%
Reclasseringsmedewerker	2	12%
Verpleegkundige (For)FACT	2	12%

q8: Met welke doelgroep werkt u het meest	Telling	%
Jeugd (0-18 jaar)	214	61%
Jong volwassenen (18-23 jaar)	17	5%
Volwassenen	110	32%
Senioren (vanaf 65 jaar)	7	2%

q9: Werkt u binnen een organisatie of zelfstandig/vrijgevestigd	Telling	%
Binnen een organisatie	298	86%
Zelfstandig/Vrijgevestigd	47	14%
onbekend	3	1%

q10: Vermoedens huiselijk geweld afgelopen 5 jaar	Telling	%
Ja	264	76%
Nee	83	24%
N	347	100%

q11: Eens met stelling 'ik weet hoe ik moet handelen'	Telling	%
Helemaal mee oneens	14	4%
Mee oneens	37	11%
Niet mee oneens / niet mee eens	43	12%
Mee eens	190	55%
Helemaal mee eens	63	18%
N	347	100%

q13: Welk stappenplan wordt als basis gebruikt	Telling	%
Het stappenplan van ZorgOog Flevoland (dit is het basismodel VWS met regionale inkleuring)	48	14%
Basismodel van VWS	37	11%
Stappenplan van onze brancheorganisatie	114	33%
Een ander stappenplan, namelijk:	55	16%
Ik weet niet welk stappenplan wordt gebruikt.	80	23%
Geen stappenplan, omdat	9	3%
N	343	100%

q27: Bekend met aanscherping van meldcode 1-1-2019?	Telling	%
Ja	131	38%
Nee	216	62%
N	347	100%

q14: Ik weet waar ik terecht kan met vragen over het werken met de meldcode	Telling	%
Ja	285	82%
Nee	61	18%
N	346	100%

q15: welke informatiemiddelen gebruikt?	Telling	%
Landelijke website(s)	181	52%
Lokale/regionale website(s) of de website van de eigen organisatie	110	32%
Ik gebruik dan een zoekmachine (zoals Google) om op de juiste website te komen	128	37%
App(s) (bijvoorbeeld de landelijke meldcode app)	43	12%
Social media (zoals LinkedIn, Facebook)	18	5%
Het handelingsprotocol of intranet van de eigen organisatie	175	50%
De aandachtsfunctionaris of aanspreekpunt binnen de organisatie	143	41%
Het handelingsprotocol/meldcode van mijn eigen brancheorganisatie	109	31%
Cursussen en trainingen	112	32%
(Stedelijke) overleggen, werkgroepen of bijeenkomsten	48	14%
Ik zoek hier geen informatie over, omdat	12	3%
Anders, namelijk:	26	7%
Totaal aantal selecties	1105	318%
N	348	100%

q26: Toelichting op voorgaande vraag	Telling	%
Een landelijke website (bijv. van VWS of het NJI)	110	41%
De website van Veilig Thuis Flevoland	173	65%
De website van ZorgOog Flevoland	34	13%
De website van de gemeente Almere	28	10%
De website/het intranet van de eigen organisatie	102	38%
De meldcode app	44	16%
Linkedin	5	2%
Anders, namelijk:	16	6%
Weet ik niet	10	4%
Totaal aantal selecties	522	195%
N	268	100%

q17: Suggesties ter verbetering digitaal hulpmiddel vorige vraag	Telling	%
Nee	253	95%
Ja, namelijk:	12	5%
N	265	100%

q29: Geen digitaal hulpmiddel aangevinkt, wat is van toepassing?	Telling	%
Nee, geen behoefte aan digitaal hulpmiddel met meer informatie over de meldcode	171	52%
Ja, wel behoefte aan digitaal hulpmiddel met meer informatie over de meldcode	161	48%
N	332	100%

q30: Toelichting/suggesties voor digitaal hulpmiddel	Telling	%
Ja, namelijk:	71	45%
Nee	32	20%
Weet ik niet	56	35%
N	159	100%

q20: Wordt nog informatie gemist?	Telling	%
Ja	66	19%
Nee	274	81%
N	340	100%

q21: Welke kanalen kunnen helpen bij werken meldcode	Telling	%
Een landelijke website (bijvoorbeeld van VWS of het NJI), namelijk:	15	23%
De website van Veilig Thuis Flevoland, namelijk:	22	33%
De website van ZorgOog Flevoland, namelijk:	3	5%
De website van de gemeente Almere, namelijk:	7	11%
De website/het intranet van de eigen organisatie, namelijk:	10	15%
De meldcode app, namelijk:	10	15%
Anders, namelijk:	14	21%
Weet ik niet	11	17%

Geen van de genoemde opties, omdat:	4	6%
Totaal aantal selecties	96	145%
N	66	100%

q22: Bekend met / maakt gebruik van ondersteunende hulpmiddelen?	Telling				%			
	niet bekend	wel bekend geen gebruik	wel bekend en gebruik	N	niet bekend	wel bekend geen gebruik	wel bekend en gebruik	N
Landelijke toolkit via www.meldcode.nl/toolkit	153	122	62	337	45%	36%	18%	100%
de handleidingen bij ZorgOog op www.zorgoog.nl	230	72	32	334	69%	22%	10%	100%
De meldcode app van de Rijksoverheid	200	90	45	335	60%	27%	13%	100%
Online cursussen “Werken met een meldcode”	187	84	65	336	56%	25%	19%	100%
Totaal	770	368	204	1342	230%	110%	61%	100%

q23: Suggesties verbetering digitaal hulpmiddel	Telling	%
Nee	245	96%
Ja, namelijk:	9	4%
N	254	100%

Bijlage D: Vragenlijst informeel netwerk

Welkom

Dank u wel dat u de moeite neemt deze vragenlijst in te vullen!

U bent actief voor een organisatie, stichting of vereniging (hierna te noemen: organisatie) en daarvan heeft u de link van deze enquête gekregen. De gemeente Almere wil graag de behoefte peilen rondom de meldcode Kindersmishandeling & Huiselijk geweld en daarvoor is uw input belangrijk. U bent niet wettelijk verplicht te werken met de meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld, maar u heeft wel de mogelijkheid volgens een stappenplan te werken. De meldcode is ontwikkeld met als doel dat het bijdraagt aan het voorkómen en verminderen van allerlei typen mishandeling in Nederland. Met deze enquête wil de gemeente Almere graag ophalen wat u hierover weet en wat zij eventueel zou kunnen doen om de bekendheid te vergroten of het gemakkelijker te maken er mee te werken.

De meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld is gemaakt om u te ondersteunen wanneer u een vermoeden heeft dat iemand anders te maken heeft met huiselijk geweld, kindermishandeling, ouderenmishandeling of ontspoorde mantelzorg. Verderop in de vragenlijst vind u de definitie hiervan.

Het invullen van de vragenlijst zal ongeveer 10 min in beslag nemen. De enquête is helemaal anoniem. De uitkomsten van deze enquête zullen worden opgenomen in een eindrapportage die door de gemeente gedeeld zal worden met het veld. Mocht u nog vragen of opmerkingen hebben naar aanleiding van deze enquête richt u zich dan tot degene van wie u deze enquête ontvangen heeft.

Nogmaals dank voor het invullen van deze enquête.

In welk werkveld is uw organisatie actief?

q1

- De sport
- Het verenigingsleven
- De kerk
- Mantelzorg
- Gehandicaptenzorg
- Scouting
- Anders, namelijk: _____

Welke van de onderstaande functieomschrijvingen past het best bij het werk dat u doet voor deze organisatie?

q2

- Sportinstructeur
- Combinatiefunctionaris
- Buurtsportcoach
- Coördinator
- Vertrouwenspersoon
- Aandachtsfunctionaris
- Begeleider
- Pastoraal werker
- Predikant
- Vrijwilliger
- Anders, namelijk: _____

Met welke doelgroep werkt u daarin het meest?

q3

- Jeugd (0-18 jaar)
- Jongvolwassenen (18-23 jaar)
- Volwassenen
- Senioren (vanaf 65 jaar)

Definitie kindermishandeling, huiselijk geweld, ouderenmishandeling en ontspoorde mantelzorg:

Kindermishandeling is elke fysiek, psychisch of seksueel bedreigende of gewelddadige omgang met een kind jonger dan achttien jaar (minderjarige). De mishandeling kan door de ouders gepleegd worden, maar ook door anderen. Bijvoorbeeld leerkrachten of sportleiders.

Er zijn veel verschillende vormen van kindermishandeling, zoals bijvoorbeeld: verwaarlozing, geweld, getuige zijn van huiselijk geweld, seksueel misbruik. (Bron: Veilig Thuis)

Huiselijk geweld is geweld dat wordt gepleegd door iemand uit de huiselijke of familiekring. De term 'huiselijk' verwijst dus naar de relatie tussen de betrokkenen. Het gaat bijvoorbeeld om geweld tussen familieleden, tussen (ex-)partners of tussen ouder en kind.

Huiselijk geweld kan vele vormen aannemen, zoals fysieke of psychische mishandeling, seksueel geweld, verwaarlozing, vernedering of overmatige controle. Huiselijk geweld kan ook voortkomen uit schadelijke traditionele praktijken, zoals meisjesbesnijdenis (ook wel Vrouwelijke Genitale Verminking (VGV) genoemd), kind huwelijken en huwelijksdwang. (Bron: Veilig Thuis)

Onder **mishandeling van een ouder persoon** (iemand vanaf 65 jaar) verstaan we 'al het handelen of nalaten van handelen van al degenen die in een persoonlijke en/of professionele relatie met de oudere staan, waardoor de oudere persoon (herhaaldelijk) lichamelijke en/of psychische en/of materiële schade lijdt dan wel vermoedelijk zal lijden en waarbij van de kant van de oudere sprake is van een vorm van gedeeltelijke of volledige afhankelijkheid.

Ontspoorde mantelzorg: Soms is de mishandeling het gevolg van overbelasting van de mantelzorger, we noemen dat: ontspoorde zorg. Er hoeft dan geen sprake te zijn van opzet. De verzorgers beseffen niet dat ze te ver gaan. Hun acties komen voort uit onmacht en zijn eigenlijk een noodkreet. Ook verwaarlozing is een vorm van mishandeling. (Bron: Veilig Thuis)

MELDCODE ALGEMEEN

Kent u de verschillende vormen van mishandeling voor uw doelgroep? q4

- Ja
- Een beetje
- Nee

Bent u op de hoogte van de verschillende kenmerken en signalen die hierbij horen voor uw doelgroep? q5

- Ja
- Een beetje
- Nee

Heeft u in de afgelopen 5 jaar wel eens vermoedens van huiselijk geweld, kindermishandeling, ouderenmishandeling of ontspoorde (mantel)zorg gehad in uw werk voor deze organisatie? q6

- Ja
- Nee

In hoeverre bent u het eens met de volgende stelling? q7

	helemaal mee oneens	mee oneens	niet mee oneens / niet mee eens	mee eens	helemaal mee eens
--	---------------------------	---------------	---------------------------------------	-------------	----------------------

"Ik weet hoe ik moet handelen bij vermoedens of signalen van huiselijk geweld, kindermishandeling en/of ouderenmishandeling"

○ ○ ○ ○ ○

BEKENDHEID MET DE MELDCODE EN TOOLS

Bent u bekend met de landelijke Meldcode Kindermishandeling en huiselijk geweld? q8

- Ja
- Nee

Weet u of er met de meldcode of een vergelijkbaar stappenplan wordt gewerkt binnen uw organisatie? q9

- Ja, daar wordt mee gewerkt
- Nee, er wordt niet mee gewerkt
- Weet ik niet

Dit element tonen

Als Weet u of er met de meldcode of een vergelijkbaar stappenplan wordt gewerkt Ja, daar wordt mee gewerkt Is geselecteerd

Zo ja, welke meldcode, protocol of stappenplan wordt gebruikt? q10

- Het stappenplan van ZorgOog Flevoland (is het basismodel van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport met regionale inkleuring)
- Basismodel van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn & Sport (VWS)
- Een eigen handelingsprotocol van de organisatie
- Anders, namelijk: _____
- Ik weet niet precies van welke meldcode, protocol of stappenplan gebruik wordt gemaakt.

Dit element tonen

Als Weet u of er met de meldcode of een vergelijkbaar stappenplan wordt gewerkt Ja, daar wordt mee gewerkt Is geselecteerd

Gebruikt u zelf dit stappenplan bij vermoedens van kindermishandeling of huiselijk geweld? q11

- Ja
- Nee

Dit element tonen

Als Gebruikt u zelf dit stappenplan bij vermoedens van kindermishandeling... Ja Is geselecteerd

Welke stappen doorloopt u dan? q26

- Stap 1: signaleren van zorgwekkende situaties
- Stap 2: overleggen met collega/leidinggevende
- Stap 3: gesprek met de betrokkene
- Stap 4: wegen van het geweld
- Stap 5: hulp inschakelen en/of melden bij Veilig Thuis

Waar kunt u terecht met signalen of vermoedens van huiselijk geweld, kindermishandeling, ouderenmishandeling of ontspoorde (mantel)zorg? (meerdere antwoorden mogelijk)

q27

- Bij het bestuur
- Bij de coördinator of leidinggevende
- Bij een vertrouwenspersoon
- Anders, namelijk: _____
- Nergens
- Weet ik niet

In hoeverre vind u dat voldoende?

q15

- Voldoende
- Onvoldoende
- Geen mening

Dit element tonen

Als In hoeverre vind u dat voldoende?

Onvoldoende

Is geselecteerd

U heeft aangegeven dit onvoldoende te vinden. Wat zou beter kunnen?

q16

Er zijn verschillende manieren en middelen om u te informeren over het signaleren en handelen bij vermoedens van kindermishandeling en huiselijk geweld. Vink aan waar u gebruik van maakt. (meerdere antwoorden mogelijk)

q17

- Via contact met ons bestuur of mijn leidinggevende
- Een aanspreekpunt of aandachtfunctionaris binnen de eigen organisatie
- Het handelingsprotocol van de eigen organisatie
- Ik gebruik dan een zoekmachine (zoals Google) om op de juiste website te komen landelijke website(s)
- Lokale/regionale website(s) of de website van de eigen organisatie
- App(s), bijvoorbeeld de landelijke meldcode app
- Social media (zoals LinkedIn, Facebook)
- Cursussen en trainingen
- Anders, namelijk: _____
- Ik ontvang hier geen informatie over

Er zijn websites en apps die informatie verstrekken over kindermishandeling, huiselijk geweld en ouderenmishandeling/ ontspoorde (mantel) zorg, in het bijzonder de meldcode. Bent u bekend met de volgende digitale informatiebronnen? En maakt u hier gebruik van?

q18

	niet bekend	wel bekend / geen gebruik	wel bekend en gebruik
Landelijke websites, zoals bijvoorbeeld van het ministerie van VWS of het Nederlands Jeugdinstituut (NJI)	☐	☐	☐
De website van Veilig Thuis Flevoland	☐	☐	☐
De website van ZorgOog Flevoland	☐	☐	☐
De website van de gemeente Almere	☐	☐	☐

De website van de eigen organisatie	☐	☐	☐
De meldcode app	☐	☐	☐

Dit element tonen

Als Er zijn websites en apps die informatie verstrekken over kindermis... het ministerie van VWS of het Nederlands Jeugdinstituut - - 3 wel bekend en gebruik	1 Landelijke websites, zoals bijvoorbeeld van Is geselecteerd
Of Er zijn websites en apps die informatie verstrekken over kindermis... - - 3 wel bekend en gebruik	2 De website van Veilig Thuis Flevoland Is geselecteerd
Of Er zijn websites en apps die informatie verstrekken over kindermis... - - 3 wel bekend en gebruik	3 De website van ZorgOog Flevoland Is geselecteerd
Of Er zijn websites en apps die informatie verstrekken over kindermis... - - 3 wel bekend en gebruik	4 De website van de gemeente Almere Is geselecteerd
Of Er zijn websites en apps die informatie verstrekken over kindermis... - - 3 wel bekend en gebruik	5 De website van de eigen organisatie Is geselecteerd
Of Er zijn websites en apps die informatie verstrekken over kindermis... - - 3 wel bekend en gebruik	6 De meldcode app Is geselecteerd
Of Er zijn websites en apps die informatie verstrekken over kindermis... het ministerie van VWS of het Nederlands Jeugdinstituut - - 2 wel bekend / geen gebruik	1 Landelijke websites, zoals bijvoorbeeld van Is geselecteerd
Of Er zijn websites en apps die informatie verstrekken over kindermis... - - 2 wel bekend / geen gebruik	2 De website van Veilig Thuis Flevoland Is geselecteerd
Of Er zijn websites en apps die informatie verstrekken over kindermis... - - 2 wel bekend / geen gebruik	3 De website van ZorgOog Flevoland Is geselecteerd
Of Er zijn websites en apps die informatie verstrekken over kindermis... - - 2 wel bekend / geen gebruik	4 De website van de gemeente Almere Is geselecteerd
Of Er zijn websites en apps die informatie verstrekken over kindermis... - - 2 wel bekend / geen gebruik	5 De website van de eigen organisatie Is geselecteerd
Of Er zijn websites en apps die informatie verstrekken over kindermis... - - 2 wel bekend / geen gebruik	6 De meldcode app Is geselecteerd

Heeft u nog suggesties ter verbetering van de digitale informatiebronnen die u heeft aangevinkt onder de vorige vraag? Bijvoorbeeld informatie of functionaliteiten die u mist? q20

- Nee
- Ja, namelijk: _____

Bent u bekend met de volgende ondersteunende hulpmiddelen, ook wel toolkits genoemd? Maakt u hier gebruik van? q21

	niet bekend	wel bekend / geen gebruik	wel bekend en gebruik
Toolkit op www.meldcode.nl/toolkit . Dit zijn hulpmiddelen voor het invoeren van de meldcode, zoals factsheets, folders, checklist voor het stappenplan	☐	☐	☐
De handleidingen bij ZorgOog op www.zorgoog.nl . Dit zijn handelingsadviezen bij de stappen van de meldcode, informatie over het voeren van gesprekken met cliënten, e.d.	☐	☐	☐
De meldcode app op uw smartphone of tablet. In deze app van de Rijksoverheid kan het stappenplan aangepast worden aan de eigen organisatie en kunnen eigen notities worden ingevoegd worden	☐	☐	☐
Online cursussen "Werken met een meldcode" bijvoorbeeld via Augeo	☐	☐	☐
Ik ben met geen van bovengenoemde toolkits bekend	☐	☐	☐

Zou een digitaal hulpmiddel, zoals in de vorige vraag genoemd, u helpen om beter te kunnen reageren op signalen van kindermishandeling, huiselijk geweld, ouderenmishandeling of ontspoorde (mantel)zorg? q22

- Ja
- Nee, ik heb geen behoefte aan een digitaal hulpmiddel
- Nee, maar wel een hulpmiddel dat niet digitaal is
- Weet ik niet

Dit element tonen

Als Zou een digitaal hulpmiddel, zoals in de vorige vraag genoemd, u h... Ja Is geselecteerd

U heeft aangegeven dat een digitaal hulpmiddel u zou kunnen helpen om beter te kunnen reageren op signalen van mishandeling. Heeft u daar nog tips of suggesties voor? q23

- Nee
- Ja, namelijk: _____

Dit element tonen

Als Zou een digitaal hulpmiddel, zoals in de vorige vraag genoemd, u h... Nee, maar wel een hulpmiddel dat niet digitaal is Is geselecteerd

U heeft aangegeven dat een niet digitaal hulpmiddel u zou kunnen helpen om beter te kunnen reageren op signalen van mishandeling. Heeft u daar nog tips of suggesties voor? q28

- Nee
- Ja, namelijk: _____

Heeft u verder nog opmerkingen die u naar aanleiding van deze vragenlijst kwijt wilt? q24

Hartelijk dank voor het invullen van deze vragenlijst.

Bijlage E: Antwoorden vragenlijst informeel netwerk

Status	Aantal
Voltooid	58
Wordt aan gewerkt	51
Niet beantwoord	0

q1: In welk werkveld is uw organisatie actief?	Telling	%
De sport	6	11%
Het verenigingsleven	1	2%
De kerk	8	14%
Mantelzorg	4	7%
Gehandicaptenzorg	1	2%
Scouting	0	0%
Anders, namelijk:	37	65%
N	57	100%

q2: Welke functieomschrijving past het best?	Telling	%
Sportinstructeur	3	5%
Combinatiefunctionaris	1	2%
Buurtsportcoach	0	0%
Coördinator	5	9%
Vertrouwenspersoon	2	4%
Aandachtsfunctionaris	1	2%
Begeleider	4	7%
Pastoraal werker	4	7%
Predikant	0	0%
Vrijwilliger	23	40%
Anders, namelijk:	14	25%
N	57	100%

q3: Met welke doelgroep werkt u het meest?	Telling	%
Jeugd (0-18 jaar)	14	24%
Jongvolwassenen (18-23 jaar)	3	5%
Volwassenen	32	55%
Senioren (vanaf 65 jaar)	9	16%
N	58	100%

q4: Kent u de verschillende vormen van mishandeling?	Telling	%
Ja	28	49%
Een beetje	20	35%
Nee	9	16%
N	57	100%

q5: Op de hoogte van kenmerken en signalen doelgroep?	Telling	%
Ja	19	35%
Een beetje	28	52%
Nee	7	13%
N	54	100%

q6: Afgelopen 5 jaar vermoedens van geweld?	Telling	%
Ja	22	38%
Nee	36	62%
N	58	100%

q7: Eens met stelling 'Ik weet hoe te handelen bij vermoedens of signalen geweld?	Telling	%
helemaal mee oneens	1	2%
mee oneens	13	22%
niet mee oneens / niet mee eens	14	24%
mee eens	26	45%
helemaal mee eens	4	7%
N	58	100%

q8: Bekend met Meldcode Kindermishandeling en Huiselijk Geweld?	Telling	%
Ja	39	67%
Nee	19	33%
N	58	100%

q9: Wordt met meldcode o.i.d. gewerkt binnen de organisatie?	Telling	%
Ja, daar wordt mee gewerkt	22	38%
Nee, er wordt niet mee gewerkt	5	9%
Weet ik niet	31	53%
N	58	100%

q10: Welke meldcode, protocol of stappenplan wordt gebruikt?	Telling	%
Het stappenplan van ZorgOog Flevoland (is het basismodel van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport met regionale inkleuring)	4	18%
Basismodel van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn & Sport (VWS)	3	14%
Een eigen handelingsprotocol van de organisatie	2	9%
Anders, namelijk:	1	5%
Ik weet niet precies van welke meldcode, protocol of stappenplan gebruik wordt gemaakt.	12	55%
N	22	100%

q11: Gebruikt u zelf dit stappenplan bij vermoedens van mishandeling of geweld?	Telling	%
Ja	16	73%
Nee	6	27%
N	22	100%

q26: Welke stappen doorloopt u dan?	Telling	%
Stap 1: signaleren van zorgwekkende situaties	15	94%
Stap 2: overleggen met collega/leidinggevende	13	81%
Stap 3: gesprek met de betrokkene	9	56%
Stap 4: wegen van het geweld	8	50%
Stap 5: hulp inschakelen en/of melden bij Veilig Thuis	10	63%
Totaal aantal selecties	55	344%
N	16	100%

q27: Waar kunt u terecht met signalen of vermoedens van geweld?	Telling	%
Bij het bestuur	4	7%
Bij de coördinator of leidinggevende	37	64%
Bij een vertrouwenspersoon	10	17%
Anders, namelijk:	15	26%
Nergens	1	2%
Weet ik niet	7	12%
Totaal aantal selecties	74	128%
N	58	100%

q15: In hoeverre vindt u dat voldoende?	Telling	%
Voldoende	46	79%
Onvoldoende	8	14%
Geen mening	4	7%
N	58	100%

q17: Van welke mogelijkheden maakt u gebruik om u te informeren?	Telling	%
Via contact met ons bestuur of mijn leidinggevende	29	50%
Een aanspreekpunt of aandachtsfunctionaris binnen de eigen organisatie	21	36%
Het handelingsprotocol van de eigen organisatie	17	29%
Ik gebruik dan een zoekmachine om op de juiste website te komen landelijke website(s)	12	21%
Lokale/regionale website(s) of de website van de eigen organisatie	6	10%
App(s), bijvoorbeeld de landelijke meldcode app	3	5%
Social media (zoals LinkedIn, Facebook)	3	5%
Cursussen en trainingen	12	21%
Anders, namelijk:	5	9%
Ik ontvang hier geen informatie over	8	14%
Totaal aantal selecties	116	200%
N	58	100%

q18: Bekend met / maakt gebruik van digitale informatiebronnen	Telling				%			
	niet bekend	wel bekend geen gebruik	wel bekend en gebruik	N	niet bekend	wel bekend geen gebruik	wel bekend en gebruik	N
Landelijke websites (ministerie van VWS NJI)	22	22	8	52	42%	42%	15%	100%
De website van Veilig Thuis Flevoland	22	21	11	54	41%	39%	20%	100%
De website van ZorgOog Flevoland	42	5	3	50	84%	10%	6%	100%
De website van de gemeente Almere	17	25	10	52	33%	48%	19%	100%
De website van de eigen organisatie	16	22	11	49	33%	45%	22%	100%
De meldcode app	35	13	3	51	69%	25%	6%	100%
Totaal	154	108	46	308	301%	210%	89%	100%

q20: Suggesties ter verbetering digitale bronnen vorige vraag?	Telling	%
Nee	44	96%
Ja, namelijk:	2	4%
N	46	100%

q21: Bekend met / maakt gebruik van ondersteunende hulpmiddelen?	Telling				%			
	niet bekend	wel bekend geen gebruik	wel bekend en gebruik	N	niet bekend	wel bekend geen gebruik	wel bekend en gebruik	N
Toolkit op www.meldcode.nl/toolkit	38	13	1	52	73%	25%	2%	100%
De handleidingen bij ZorgOog op www.zorgoog.nl	44	8	1	53	83%	15%	2%	100%
De meldcode app op uw smartphone of tablet	42	8	2	52	81%	15%	4%	100%
Online cursussen “Werken met een meldcode”	43	7	2	52	83%	13%	4%	100%
Met geen van bovengenoemde toolkits bekend	42	9	0	51	82%	18%	0%	100%
Totaal	209	45	6	260	402%	87%	12%	100%

q22: Zou digitaal hulpmiddel helpen om beter te reageren?	Telling	%
Ja	25	44%
Nee, ik heb geen behoefte aan een digitaal hulpmiddel	11	19%
Nee, maar wel een hulpmiddel dat niet digitaal is	4	7%
Weet ik niet	17	30%
N	57	100%

q23: Tips of suggesties voor digitaal hulpmiddel?	Telling	%
Nee	21	88%
Ja, namelijk:	3	13%
N	24	100%

q28: Tips of suggesties voor niet digitaal hulpmiddel?	Telling	%
Nee	1	33%
Ja, namelijk:	2	67%
N	3	100%

Bijlage F: Lijst van geïnterviewden

Formele netwerk

Stichting de Schoor	Jet Brinker (Teamleider Ouderenwerk) Simon van Wijhe (coördinator ouderenwerk) Wendy van Kersbergen Mariette Alberda Soraya Koning
Zorggroep Almere Huisartsen	Wilma Akkerhuis (projectleider BMO) Juil Stulp (huisartsambassadeur Kindermishandeling) Inge Beers (Projectmanager BMO)
's Heeren Loo	Wendela Langeveld (Lid expertteam, behandel coördinator)
Zorggroep Almere Ouderenzorg/verpleging	Lilian Teljeur (teammanager/aandachtsfunctionaris)
GGZ Meeregaard	Miranda Snapper (aandachtsfunctionaris) Conny Flos (aandachtsfunctionaris)
Flevoziekenhuis	Sylvia Brons (lid Kind Veilig Team/aandachtsfunctionaris) Monique Al (verpleegkundige SEH/lid Kind Veilig Team)
Kinderkliniek/Flevoziekenhuis Kinderkliniek Zorggroep Almere/Flevoziekenhuis GGD Flevoland, ambulancedienst(RAV)	Gerda de Boer (coördinator kinder GGZ/lid Kind Veilig Team) Tessa Feijen (aandachtsfunctionaris, lid Kind Veilig Team) Astrid Blankenlee (verpleegkundige HAP/lid Kind Veilig Team) Jan Filippo (dossierhouder meldcode)
Basisschool het Drieluik	Daphne Maas (Intern Begeleider)
Zorggroep Almere GGD Flevoland; JGZ	Jaimy de vries (Jeugdverpleegkundige) Albertine Dolfing (gedragsdeskundige team jeugdhulp)
Kinderopvang "GO!"	Mirjam Snijdelaar (lokatieleider) Charissa de Jong (aandachtsfunctionaris)
Small Steps Kinderopvang	Erna Rood (aandachtsfunctionaris)
Medivisie (Fysiotherapie) Vrijgevestigde praktijk	Frank Hurks (fysiotherapeut/acupuncturist)
Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers	Adrie Poland (aandachtsfunctionaris) Xander Vink (aandachtsfunctionaris)
<u>Informele netwerk</u> Vrijwilligers en Mantelzorg Centrale Voetbalvereniging FC Almere Optisport, zwembad Poort Autisme Informatie Centrum	Rian van Barneveld (projectcoördinator/aandachtsfunctionaris) Edo Westerbeek (voorzitter) Nathalie Broersma (hoofd zwembad) Sandra de Jong (coördinator vrijwilligers)

Bijlage G: Opzet (groeps)interview formele netwerk

Onderwerp: behoeftepeiling (digitale) informatievoorziening Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld
Opdrachtgever: gemeente Almere

Datum:

Aanwezigen:

Naam	Functie	Organisatie

Introductie en kennismaking (5 min)

- ❖ Voorstelrondje en achtergrond van dit onderzoek toelichten.
- ❖ Uitleggen interviewsituatie (refereren aan de digitale enquête, doel van dit interview: brainstormen over wat nodig is, de beleving van de respondent onderzoeken)
- ❖ Benadrukken dat er geen goede/foute antwoorden zijn, maar dat de mening en ervaringen van de geïnterviewden belangrijk zijn.

Huidige situatie en wensen/behoefte (wat is er nu, wat is de behoefte en sluit dit aan)

1. Vindbaarheid informatie

- Als je wil signaleren en handelen, waar vind je informatie en handreikingen?
- Op welke manier zou de vindbaarheid verbeterd kunnen worden? Tips:

We kunnen de informatie onderverdelen in *kennis* over het onderwerp kindermishandeling en huiselijk geweld en de meldcode, en *houding en vaardigheden* ten aanzien van signaleren en handelen. Hierover gaan de volgende vragen.

2. Kennis (informatie over het thema, over signaleren en handelen)

- Welke informatie kun jij naast jouw professionele kennis gebruiken over het signaleren en handelen bij vermoedens van kindermishandeling en huiselijk geweld?
- In hoeverre sluit de informatie die er is aan bij jouw behoefte? Wat mis je?
- Ben je bekend met ZorgOog en zo ja wat vind je van deze website? Welke andere websites of apps ken je en wat vind je daarvan?
Bijvoorbeeld vooraf vragen of ze op de website van ZorgOog willen kijken.

3. Houding en vaardigheden (de bejegening van kinderen, ouders, volwassenen en attitude van de professional/vrijwilliger)

- Wat kun jij gebruiken aan hulpmiddelen/tools om optimaal te kunnen signaleren en handelen?
Dit kunnen zijn:
 - * digitale handreikingen, online cursussen, e.d.
 - * niet-digitale middelen zoals trainingen, intervisie, expert meetings, e.d.
- In hoeverre zijn die hulpmiddelen voorhanden?
- In hoeverre sluit de inhoud aan bij de behoefte?
- Welke suggesties voor verbetering heb je?

4. In welke vorm moet de informatie aangeboden worden

- Wat vind je van de presentatie/vormgeving van de informatie over kindermishandeling en huiselijk geweld op de verschillende websites/apps?
- Wat zijn eventuele tips en verbeterpunten voor de presentatie van deze digitale hulpmiddelen?

Suggesties en aanbevelingen

Overige suggesties en tips:

Bijlage H: Opzet (groeps)interview informeel netwerk

Onderwerp: behoeftepeiling (digitale) informatievoorziening Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld
Opdrachtgever: gemeente Almere

Datum:

Aanwezigen:

Naam	Functie	Organisatie

Introductie en kennismaking (5 min)

- ❖ Voorstelrondje en achtergrond van dit onderzoek toelichten.
- ❖ Uitleggen interviewsituatie (refereren aan de digitale enquête, doel van dit interview: brainstormen over wat nodig is, de beleving van de respondent onderzoeken)
- ❖ Benadrukken dat er geen goede/foute antwoorden zijn, maar dat de mening en ervaringen van de geïnterviewden belangrijk zijn.

Vragen vooraf:

- Ben je bekend met de meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld? Ja/nee
- Gebruik je zelf een stappenplan van de meldcode in je werkpraktijk? Ja/nee
- Zo ja: welk stappenplan?

Huidige situatie en wensen/behoefte (wat is er nu, wat is de behoefte en sluit dit aan)

1. Vindbaarheid informatie

- Als je iets wil weten over wat te doen bij vermoedens van km/hg, welke informatie is dan beschikbaar en waar?
- Hoe is de vindbaarheid eventueel te verbeteren? Tips:

We kunnen de informatie onderverdelen in *kennis* over het onderwerp kindermishandeling en huiselijk geweld en de meldcode, en *houding en vaardigheden*; wat je zelf kunt doen als je iets signaleert waar je je zorgen over maakt. Hierover gaan de volgende vragen.

2. Kennis (waar haal ik kennis op over signaleren en handelen)

- Wat heb jij nodig aan informatie over wat te doen bij vermoedens van kindermishandeling en huiselijk geweld?
- In welke mate voldoen de informatiebronnen die jij gebruikt aan die behoefte? Hoe zou het beter kunnen?
- Ben je bekend met ZorgOog en zo ja wat vind je van deze website?
- Welke suggesties heb je voor de informatievoorziening om de kennis te vergroten?

3. Houding en vaardigheden (wat kan ik doen en hoe kan ik dat doen)

- Welke hulp(middelen) kun je gebruiken als je een vermoeden hebt van kindermishandeling of huiselijke geweld?
Dit kunnen zijn:
 - * digitale handreikingen, online cursussen, e.d.
 - * niet-digitale middelen zoals persoonlijk advies, trainingen, e.d.
- In hoeverre voldoen die aan jouw behoefte? Wat mis je?
- Welke suggesties voor verbetering heb je? (denk aan tips gespreksvoering, hoe ga ik om met privacy en informatie delen, het kunnen consulteren van een aandachtsfunctionaris)

4. Vorm (hoe wil je informatie aangeboden krijgen)

- Wat vind je van de presentatie van de informatie en handreikingen op de verschillende websites/apps?

- Wat zijn eventuele tips voor een betere presentatie?

Suggesties en aanbevelingen

Overige suggesties en tips: